

DOMOVINA

Upravištvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica štev. 5/II.
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din. polletno 18 din.
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din. polletno 24 din. celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.11.

Nacionalna mladina hoče delati za narod in državo

Na banovinski skupščini omladine Jugoslovenske nacionalne stranke v nedeljo 21. maja je podal tajnik g. Andrej Uršič poleg poslovnega poročila tudi pregled načelnih in političnih osnov omladinske organizacije. Izvajal je med drugim:

»Gibanje omladinske Jugoslovenske nacionalne stranke se je začelo v času, ko so politični nasprotniki polagali stranko vsak dan v grob in z njo razglašali za mrtvo jugoslovensko in napredno misel med Slovenci. Takrat smo mi pripeli na svoja prsa znake Jugoslovenske nacionalne stranke in ona je z nami zaživela novo še močnejše življenje.

Kaj so bili razlogi, da smo se odločili omladinci sodelovati v našem javnem političnem življenju? Predvsem je bila za nas odločilna zavest, da mora biti mladina za javno življenje naroda in države to, kar je bister studentec, ki priteka v jezero, da se ne spremeni v mlakužo. Samo, če bo mladina izpolnjevala to svojo nalogo v življenju naroda, se bodo razčistile tudi naše danes težavne notranje-politične prilike. V teku dveletnega dela, ki smo ga opravljali v najtežavnejših okoliščinah, izpostavljeni oviram, smo s svojimi uspehi dokazali, da smo res bistra voda.

Poleg tega pa nas je klicala v javno življenje tudi zavest, da gre Evropa usodnim časom naproti in da se vzporedno s tem postavljajo z vsjo nujnostjo v ospredje nerešena vprašanja našega narodnega in državnega življenja. V takih razmerah je čutila mladina dolžnost, prevzeti nase del javnih bremen in odgovornosti in podpreti s svojim mladim idealizmom tiste politične činitelje v narodu in državi, katerih poglede na osnovna načela narodnega in državnega življenja je spoznala za pravilne.

Vključitev omladine v Jugoslovensko nacionalno stranko se je pokazala kot vsestransko posrečena odločitev. Jugoslovenska nacionalna stranka nas ni razočarala. Ona nam je dala tudi možnost uspešnega razmaha naših mladih sil, ki prihajajo po njej do čedalje močnejšega vpliva na naše splošno in še posebej na slovensko politično življenje.

Tajnik Uršič se je nato lotil mednarodnih vprašanj. Ugotovil je, da je pretrelo komaj 20 let od versajske mirovne pogodbe, katere tvorcji so mislili, da so ustvarili z njo večni mir in nov red v življenju narodov. Verjeli so, da je nastopila doba demokracije v mednarodnem življenju, doba sodelovanja na kulturnem, socialnem in gospodarskem področju. Posmeh usode je hotel, da podpisniki te pogodbe doživljajo njeno žaloigro. Danes se ponovno opredeljujejo narodi v sovražne tabore in odloča se o usodnem vprašanju ali bo obveljala enakopravnost med majhnimi in velikimi narodi ali pa bo nastopila doba nasilja kot činitelja, ki bo določal način in pogoje mednarodnega življenja. Kar se nas tiče, vemo eno: da bomo z vsemi sredstvi kakor en mož branili težko plačane pridobitve naše zgodovine. Naša narodna čast in popolna samostojnost ne bosta nikdar cena, s katero bi bili pripravljene kupovati mir. Jugoslavija je samo naš življenjski prostor in interesno področje samo jugoslovenskega naroda in nikogar drugega.

Nato je prešel govornik na naše notranje-politično življenje. Kakor drugim majhnim

narodom ukazujejo mednarodne razmere tu di našemu narodu notranjo slogo, medstrankarsko premirje in pošteno, pametno in pravočasno rešitev vprašanj, ki slabijo našo enotnost in našo odpornost. Temu smotru je podredila Jugoslovenska nacionalna stranka vse svoje interese. Z vso iskrenostjo se je pridružila politiki pravičnega sporazuma med vsemi deli jugoslovenskega naroda. Že v pohorski deklaraciji so njeni voditelji poudarili, da je vprašanje sporazuma osredno vprašanje naše državne politike, ki se mora brezpogojno rešiti v okviru bitnih narodnih in državnih koristi. S tega vidika je treba presojsati njeno zgodovinsko odločitev pri zadnjih volitvah v narodno skupščino. Nobena stranka v državi ni tako podredila svo-

jih strankarskih koristi misli bratskega sporazuma, kakor je to storila Jugoslovenska nacionalna stranka. Bila je pripravljena celo na načelne žrtve, če s tem koristi golim življenjskim potrebam naroda in države.

Mar res kdo verjame, da se more brez naprednih Slovencev odločati o usodi Slovencev? Ni je sile, ki bi nas napredne in nacionalne ljudi mogla odriniti od soodločevanja o usodnih vprašanjih našega naroda in države.

Ob zaključku se je tajnik g. Uršič ponovno dotaknil zadnjih volitev v narodno skupščino in ugotovil na podlagi volilnih zapiskov, da je Jugoslovenska nacionalna stranka predvsem stranka malega človeka in mladega človeka, ki se nista dala zlomiti. Stranka bo morala iz tega izvajati vse posledice. Skrajni čas je, da se reši naše glavno politično vprašanje, ki zdaj izčrpava moči, da se bo mogla Jugoslovenska nacionalna stranka z vsemi silami posvetiti reševanju socialnih in gospodarskih vprašanj.

Američan nas poziva, da se ljubimo med seboj

Dne 23. maja je bil na svetovni razstavi v New Yorku slovesno odprt jugoslovenski paviljon. Paviljon je v prisotnosti jugoslovenskega poslanika Fotiča, številnih cdličnikov iz ameriškega javnega življenja in skoro polnoštevne jugoslovenske newyorške kolonije z lepim nagovorom otvoril zastopnik ameriške vlade Eduard Fleen. Nato pa je govoril newyorški mestni župan Laguardia. Njegov govor so vzeli navzočni Jugoslovenci z nepopisnim navdušenjem na znanje, ker je govoril v srbskohrvatskem jeziku.

V uvodu je poudaril, da ga veseli, ker se udeležuje svetovne razstave v New Yorku tudi Jugoslavija. Ko je omenil, da je bil svoječasno na Reki ameriški konzul in se je tedaj naučil srbskohrvatskega jezika, je nadaljeval:

»Takrat Jugoslovenci še niste bili svobodni. Živeli ste pod težkim tujim jarmom. Hrvatska in Slovenija, Bosna in Hercegovina, Slavonija in Vojvodina so še pripadale Avstro-ogrski. Narod ene krvi, kakršen je vaš, je moral, namesto da bi bil živel pod eno

skupno streho, prenašati tujo nadvlado in preživljati hude čase, dokler mu ni zasijalo solnce svobode. Združil se je v eno državno celoto. Umetno ustvarjene meje so bile stotletja razdeljevale ta narod. Zato se ni čuditi, da je imel svet o tem narodu kakor sploh o vseh balkanskih narodih čisto napačno mnenje. Imel sem priložnost spoznati ta narod, zato izjavljam: Jugoslovenski narod je dober, plemenit in miroljuben, nad vse ljubi svobodo. Naj radoni puste Balkan pri miru, pa bo tam zavladal trajen mir, ki bo imel za posledico splošno blagostanje.

Moje priporočilo Srbom, Hrvatom in Slovincem je: Ljubite se med seboj ko bratje, pa vas bo ves svet imel rad.

Županu Laguardiji so navzočni Jugoslovenci priredili tople počastitve. V imenu jugoslovenske vlade je govoril poslanik Fotič, ki je prečital tudi pismo v Ameriki živečega, zdaj žal bolnega našega velikega učenjaka Nikole Tesle, ki je v svojem pismu opozoril na to, kako velike zasluge imajo Jugoslovenci za razvoj in napredek ameriške kulture.

Ptujska igralska družina pojde na mejo

Gledališčem je naloženo važno vzgojno in prosvetno poslanstvo, toda malo je gledališč, ki bi se tega svojega poslanstva zavedala.

Klici z našega podeželja, posebno iz obmejnih krajev, po gostovanjih gledališč postajajo vedno česči. Zato je Dramsko društvo v

Ptaju sklenilo prirediti v letošnjem poletju vrsto gostovanj po naših obmejnih krajih. Letos je to društvo praznovalo 25letnico svojega prosvetnega delovanja in je ta sklep res najlepša proslavitev 25letnice. Potujoča igralska družina bo obiskala vse postojanke

PO SLOVENIJI GRE GLAS:

»DOMOVINA« JE ZA NAS!

ob naši severni meji od Lendave preko Murske Sobote, Radgone, Apaške kotline in Dravske doline do Koroške. Nudila bo našim obmejnim rojakom razvedrilo, hkratu pa kazala njim in tujcem lepoto naše slovenske besede. Naše obmejno ljudstvo in tujina naj vidita, da smo prosvetljen in kulturni narod, da smo narod, ki se ne da več ukleniti v tujčeve verige.

To bo pri nas prvi primer potujočega gledališča, ki bo krepilo slovensko in jugoslovensko misel v obmejnih krajih. S tem korakom si je Dramsko društvo v Ptujenu naložilo veliko nalogo, ki jo bo moglo uresničiti le na ta način, da bo povsod naletelo na ra-

zumevanje vsega narodno zavednega prebivalstva. Poleg že prej omenjenih krajev bo potujoča družina obiskala tudi manjše kraje.

Ptujski igralci bodo nastopali z »Burko o jezičnem dohtarju« v izvorni slovenski predelavi, prepletenu z narodnimi motivi in pesmimi, ki bodo gledalcem nudile mnogo prijetnega razvedrila.

Naj h' koncu omenimo še to, da je burka lahko razumljiva. Ako sodimo po uspehih predstavah v Ptujenu, bo tudi v obmejnih krajih z veseljem sprejeta. Narodnozavedni obmejni rojaki, poskrbite, da' bo obisk povsod lep!

Pomanjkanje je posledica španske državljanske vojne

Angleško časopisje opisuje težavne razmere, ki so po končani vojni zavladale v Španiji. Pomanjkanje živil je splošno in španska vlada ne ve, kako naj reši to vprašanje. Živila se lahko kupujejo samo na izkaznice.

Največja težkoba pa je v tem, da kmetje, ki so med vojno zapustili svoje domove, ne želijo več obdelovati zemlje! Ostali so v mestih, ker se jim tam obeta boljši zaslužek v tvornicah. Škof v Pamploni je že to početje ožigosal v posebnem pastirskem pismu in pozival kmete, naj se vrnejo k obdelovanju

zemlje. Poziv pa je prav malo zalegel.

Zaradi pomanjkanja delovnih moči, gnojil in drugih pripomočkov v kmetijstvu bo letošnja žetev v Španiji za dobro polovico manjša od lanske. Španija bo morala uvažati žito, sladkor in druga živila v velikih količinah. Pridelovanje olivnega olja je silno nazadovalo in trajalo bo precej časa, preden se bo vrnilo na stari tir. Olivni gaji so ponekod čisto opustošeni. Olivnega olja ni ma Španija danes niti za lastne potrebe dovolj.

Japonska udarna sila peša, kitajska odpornost vztraja

Japonska vojska na Kitajskem, tako piše šanghajski dopisnik švicarskega dnevnika »Neue Zürcher Zeitung«, kaže vedno bolj znake vojne utrujenosti. O uporih med japonskimi četami in o vojaških beguncih, ki bi prehajali na kitajsko stran, se sicer le malo sliši, kljub temu pa se opaža, da je v japonskem vojaku čedalje močnejše prepričanje, da vse velikanske žrtve dveletnega vojskovanja niso prinesle nobenih uspehov in da Kitajci danes prav tako niso poraženi, kakor niso bili po začetnih uspehih japonske vojske.

Kitajske vojske se sicer še zmerom umi-

kajo pred japonskim pritiskom. Padel je celo vojaško tako važni Nanchang, ki predstavlja dragoceno križišče in je obenem središče pokrajine Kjangsija. Še zmerom napredujejo Japonci dalje proti zapadu, toda napredovanje je čedalje počasnejše, čedalje bolj utrujeno. Od lanske jeseni dalje Japonci niso dosegli nobenih velikih vojaških uspehov več. Le otok Hajnan so zasedli. Iz Kantona se Japonci sploh niso upali dalje v notranjost dežele. Udarnost japonske vojske, kakršna je bila še l. 1937., je izginila. Prve čete, ki so prišle na Kitajsko, so uničene, tako da so na kitajskih

bojiščih danes izključno le še 30 do 54 let stari vojaki, ki so morali pustiti doma žene, otroke in domove ter hrepenijo nazaj po svojem delu in po svojih družinah. Tudi med oficirji so danes rezervni oficirji številnejši od aktivnih.

Japonski vojni poročevalci sami čedalje redkeje poročajo o prostovoljcih za »smrtne službe«, da bi se pustili pogrtati v zrak za to, da bi prebili nasprotno žične ovire in tovarišem odprli pot med sovražnikove vrste. Japonsko vojno vodstvo, ki je do nedavnega s človeškimi žrtvami naravnost razsipavalo, je začelo varčevati. Niti bajonetnih naskokov več ne dovoljuje. Pehota napreduje samo še pod okriljem močnega streljanja s topovi. Japonsko letalstvo je postalo skrajno previdno. Na zasedenem ozemlju se morajo japonske straže vsako noč vrniti iz predmestij za obzidja zasedenih mest ali v nalašč za to zgrajene male utrube.

Japonske izgube daleč presegajo vsa pričakovanja japonskih vojskovodij. Nepristranski vojaški opazovalci jih cenijo na 400.000 mrtvih in 200.000 hudo ranjenih. V Tokiu so v vojaški molilnici sicer nabili samo okrog 50.000 imen padlih vojakov, toda vsakdo vé, da to ni res in da so vojne žrtve mnogo hujše. Vsaka hiša v vsaki japonski vasi ima povprečno po enega moškega na kitajskih bojiščih in vsaki šesti izmed njih je izginil brez sledu. Število mrtvih je strahotno zlasti zato, ker je japonska zdravstvena služba zelo pomanjkljiva in hudo ranjenih ne morejo pravočasno spraviti v bolnišnice, da bi jim rešili življenje. Čedalje bolj se med Japonci širi naveda, da hudo ranjenim vbrižgajo opojne tvarine ali pa jih kar samo postrele, da bi jim skrajšali trpljenje, ker na rešitev ni mogoče misliti.

Med nižjimi in srednjimi oficirji so izgube mnogo hujše kakor med visokimi in sorazmerno večje kakor med moštvom. Vsa Japonska se čudi, da je med smrtnimi žrtvami tako malo najvišjih oficirjev. Začudenje gre po vsem časopisju, kadar se sliši, da je padel kakšen general.

Na kitajski strani so spremembe v vojski še mnogo večje kakor na japonski. Izgube same so znatno večje kakor pri Japoncih. Nepristranski vojaški opazovalci so jih izračunali na več ko en milijon mrtvih in pol milijona hudo ranjenih. Japonci so pač bolj oboženi. Posebne od Nemcev izurjene kitajske divizije, ki so se borile pred Šanghajem, so po večini pokončane. Tudi med oficirji je

JULES MARY—J. M.

Umor na Poganskem polju

KRIMINALNI ROMAN IZ PREDVOJNIH ČASOV

»Ali spet lahko govori?«

»Ne, toda odkrila sem nadomestilo za govor.«

Pepina mu je obrazložila, kak poizkus je napravila in da se ji je ta poizkus čisto posrečil. Njena gotovost je vendarle začela zanimati komisarja. Parenti je moral sam pri sebi priznati, da je dekle ostroumno in iznajdljivo. Sicer je še zmerom dvomil, a zanimanje je v njem naraščalo.

Vzel je knjigo, jo odprl in pokazal mrtvoudnici. Pri tem ji je ostro pogledal v oči in jo vprašal: »Ali ste slišali in vse razumeli? Ali veste, za kaj gre in kaj hočem od vas?«

Stara Longhijka je potrdila s tem, da je zamižala in spet odprla oči.

»Ali je res, da ste umorili Karloto Baccijevo?«

Spet isto znamenje.

»S tako pritrditvijo se seveda še ne morem zadovoljiti. Zdi se mi, da obtožujete sami sebe le iz ljubezni do sina. Mrtvoudnici sodišče seveda ne more ničesar storiti in zato ni nemogoče, da hočete to stanje izkoristiti za rešitev sina pred rabljem. Zato mi vaše preprosto priznanje ne zadošča. Morate mi nekoliko obširneje opisati zločin in poizkusil bom dobiti od vas opis na način, ki si ga je omislila vaša hči Nato bom preiskal, kako se bo to, kar boste izjavili,

ujemalo z dognanimi dejstvi in šele nato si bom lahko napravil sodbo o vsej zadevi.«

Pepina je prinesla zdaj še eno gorečo svečo, da se bo bolje videlo.

Polijski komisar je v čitanki kazal na črke abecede in mrtvoudnica je pri vsaki pravi črki zamižala in spet odprla oči. Njena je sedela pri miži in zapisovala na ta način dobljene črke. Pepina je med tem držala eno izmed sveč čisto zraven knjige.

Trajalo je dolgo časa, toda komisar ni zdaj prav nič izgubljal potrpežljivosti.

Priznanje Tereze se je glasilo takole:

»Moj sin je nedolžen. Jaz sama sem umorila Karloto Baccijevo. V naši prodajalni sem jo udarila z bičevnikom. Nisem je hotela usmrtiti, a sovražila sem jo. Nisem marala, da bi postala Pavletova žena. Jaz sem jima to tudi rekla, a sta me hotela prisiliti k popustitvi. Pred sodiščem je izpovedal Pavle čisto resnico. Vol mu je bil res ušel. Karlota sama mi je to povedala, ko je prišla zvečer sem. Pavle se je šele ob enajstih vrnil. Pred sodiščem sem rekla, da je prišel ob osmih ali devetih. To ni res. Lagala sem, da ne bi padel sum nanj. Sama jaz sem jo umorila. Pavle ni ničesar niti slutil. Sama sem tudi zvlekla truplo na Pogansko polje in skrila v kopi slame. Ko so mojega sina aretirali, sem še molčala, da bi se mi ne bilo treba izdati. Nisem verjela, da bo obsojen. Čakala sem...«

17

Vdova ni zdaj več dajala znakov.

»Trudna je,« je menila Pepina. »Naj se nekoliko odpočije, gospod komisar.«

»Prav,« je odvrnil uradnik.

»Ali ste zdaj prepričani?«

»Ne.«

Pepina je obledela in plašno vprašala:

»Kaj pa še zahtevate?«

»Že pred menoj sta vam gospoda de Valtinere in de Ferranti dejala, da samo priznanje sodišču ne zadošča in da so potrebni dokazi.«

Mrtvoudnica ga je večkrat pogledala in vsakičrat povsela oči na eno stran svoje rjave obleke.

Parenti je pazljivo opazoval igro njenih oči.

»Zdi se mi, da hoče še nekaj povedati,« je menil.

»Vprašajte jo vendar,« je silila Pepina.

In spet jo je vprašal komisar: »Ali bi nam radi še kaj povedali?«

Zenica je pritrdila kakor prej, in komisar je ponovil prejšnji postopek. Njena zdajšnja izjava se je glasila:

»Malo pred obsodbo Pavleta sem napisala obširno priznanje. Pisanje vsebuje vse podrobnosti in tudi vzrok, zakaj sem sovražila Karloto. To pisanje sem vzela s seboj, ko sem šla k porotni razpravi. Po obsodbi Pavleta sem hotela na pošti poslati to pisanje predsedniku sodišča, sama pa skočiti v reko Pad. Izvršitev ne namere mi je preprečila kap.«

»Kje je to pisanje?« je napeto vprašal policijski komisar.

Mrtvoudnica je pogledala po svoji obleki, toda Parenti je ni razumel.

smrt zelo žela. Toda na kitajski strani je opaziti, da je padlo veliko število višjih in najvišjih oficirjev, kar priča, da vlada v kitajski vojski čisto drug borbentni in požrtvovalni duh tudi v najvišjem vodstvu.

Ne smemo pozabiti, da Kitajska, ki ima neizčrpne milijone prebivalstva, svoje izgube pač mnogo laže prebiva kakor Japonska. Na Kitajskem je uvedena obvezna vojaška služba, toda niti ena četrtina vojaških obvezancev doslej še ni bila poklicana pod orožje. Razume se, da kitajske rezerve, ki pri hajaju izpopolnjevajo vrzeli, daleč niso tako dobro izurjene kakor japonske.

Kitajski oficirji po večini niso izšli iz kakšnih posebnih oficirskih šol, marveč so napredovali na bojišču iz navadnih vojakov. Na desetisoče vojakov je bilo imenovanih za poročnike, na tisoče in tisoče za majorje, da celo za polkovnike in generale. Ti oficirji, ki jim je vojskovanje postalo poklic, so tudi po večini brez družin. Zato so drugače usposobljeni za vojskovanje kakor rezervni oficirji, ki prihajajo Japoncem iz domovine in so brez izkustev, zraven pa jih vežejo na dom še družinske vezi. Ta novi kitajski oficirski zbor ki je zrasel iz navadnih bojnikov, predstavlja dandanes dušo kitajske obrambe. Med temi ljudmi bomo zaman iskali znakov vojne utrujenosti.

Sicer pa so tudi Kitajci že začeli varčevati s svojim moštvom. Kitajsko vrhovno vodstvo noče dovoliti, da bi se po nepotrebnem žrtvovali celi bataljoni, kakor se je že dogajalo. Glavna teža vojskovanja je pri Kitajcih ostala še vedno pri rednih vojaki. Tako imenovana četniška vojna ki razburja japonske čete za njihovimi hrbiti, je bolj postranskega pomena. Četniki so navadno slabo oboroženi, slabo vođeni in tudi slabo disciplinirani. Četniki imajo le rahle zveze z redno kitajsko vojsko. Izjema pa velja za pokrajino Sansi, ki so jo Japonci zasedli in kjer kitajski četniki delajo Japoncem velike preglavice. Četniki so dejansko ostali gospodarji vse pokrajine in vsi japonski napori proti njim so brez uspehov. Japonci sedijo samo po večjih mestih, medtem ko so vse večje planote in zlasti gorski kraji popolnoma v rokah četnikov, ki jih zalaga z moštvom in municijo nekdanja osma komunistična vojska. Po vseh drugih pokrajinah, ki so jih Japonci kolikor toliko zasedli, pa so četniki bolj ali manj navezani nase in na prijateljstvo prebivalstva, ki jih podpira. Prav zaradi četnikov morajo Japonci imeti v pokrajini

Sansi nad 100.000 svojih najboljših vojakov, ki bi jih sicer lahko uporabili za napade. Tudi v zaledju Sanghaja so četniki marljivi in imajo japonske čete po šanghajskih predmestjih z njimi mnogo sitnosti. Četniki ne pobejejo mnogo japonskih vojakov naenkrat, toda na daljšo dobo četniški nastopi nasprotnika le izčrpajo. Ako govorimo o vojni utrujenosti, ki se širi med japonskim vojaštvom, moramo pristaviti, da je izvor te utrujenosti treba iskati v četniški vojni kitajskih nerednih oddelkov.

Politični pregled

Poljski ministrski svet je na seji sprejel zakon, ki določa

ostre ukrepe proti poljskim političnim beguncem,

to je takim, ki bi iz političnih razlogov v tuji službi pobegnili ali skušali pobegniti preko poljske meje. Vse take osebe bo poleg zdaj veljavnih kazni zadela določba novega zakona, po kateri se mora v takem primeru poleg druge kazni izreči tudi zaplemba vsega premoženja in nepremičnega imetja v korist države. Med Nemci je ta ukrep poljske vlade izzval veliko nevoljo, češ da je naperjen proti nemški manjšini na Poljskem.

Ruski komisar za zunanje zadeve Molotov je sprejel angleškega in francoskega veleposlanika v Moskvi in jima sporočil,

da je ruska vlada v načelu sprejela angleško-francoski predlog glede sklenitve trojne vojaške zveze.

Sodelovanje med temi državami bo, kakor se zatrjuje, še širše, kakor je bilo prvotno nameravano. Angleški listi izražajo prepričanje, da so ovire za sklenitev te pogodbe odstranjene. »Times« piše, da bosta, ako poteče vse gladko, istočasno podpisana dva mednarodna sporazuma: francosko-angleško-ruski in francosko-turški.

Iz Zedinjenih držav prihajajo vesti, da

ameriški državniki splošno izražajo vzajemnost z Anglijo in Francijo

in obljublajo vso podporo za obrambo miru in svobode. Amerika da ne bo stala ob strani, če bo treba pomagati evropskim demokratičnim državam. Ameriški poslanik v Pa-

in siromašen umrl v tujini, na njegovo hčer, ki jo je po tolikih letih usoda privedla pod njeno streho. Spore zavoljo Pavletove ljubezni do Karlote in končno katastrofo je obširno opisala. Priznanje je zaključila z zagotovitvijo, da se bo obsodbi umaknila s prostovoljno smrtjo.

Ves spis je napravil vtis resnice in odkritosrčnosti. Policijski komisar si je po čitanju obrisal potno čelo. Pepina, ki ga je bila napeto opazovala, ko je še čital pisanje, je zdaj tiho vprašala »Ali mi zdaj verjamete?«

Globoko ginjen je odgovoril policijski komisar: »Draga gospodična, prosim za odpustčanje vas in vašega brata. Delal sem, kakor mi je narekovala vest, in menil sem, da sem vršil svojo dolžnost, toda vsi ljudje so podvrženi zmotam.«

»Ali ga boste vsaj zdaj rešili?«

Parenti ni takoj odgovoril.

Pepina je prestrašena kriknila in vprašala: »Ali je morda že prepozno?«

»Ne vem«, je odgovoril komisar, »storil pa bom vse, kar je v mojih močeh, da preprečim sodni umor. To je moja dolžnost. Razen tega mi je samemu na tem, da se ta strašna zmotna popravi.«

»Kaj nameravate storiti?«

»Hitel bom k višjemu državnemu tožilcu in izposloval najprej preložitve usmrtitve.«

»A potem?«

»Nato se bo odredila obnova postopka. Morda se bo primer zaradi novih ugotovitev izročil ponovno sodišču ali pa bo kralj že zavrnilo prošnjo ugodi in omogočil vašemu bratu polno zadoščanje.«

»Prosim vas, pohitite v Turin, gospod Pa-

*Zobni kamen
bo odstranjen
v najkrajšem
času!*

Sargov

KALODONT
proti zobnemu kamnu

rizu, ki se je udeležil odkritja spomenika med svetovno vojno v Franciji padlih članov ameriške legije, je izjavil v svojem govoru med drugim, da je za Američane in za druge zavedne narode vojna manj strašna kakor suženjstvo.

Med binškošnimi prazniki so bile

na Madžarskem državnozbornske volitve, pri katerih je dobila vlada tri četrtine poslanskih mest.

Najhujši poraz so doživele stranke meščanske sredine in stranka malih kmetov. Socialisti so obdržali svoj dozdajšnji položaj.

Po raznih časopisnih vesteh je postalo

rusko delovanje na Kitajskem močnejše

in bo še naraščalo, ko se podpiše francosko-angleško-ruski sporazum, s katerim si bo Moskva okrepila hrbet v Evropi.

Postani in ostani član

Ciril Metodove družbe!

Vprašal je znova: »Kje imate pismo? Odgovorite mi s pomočjo knjige!«

»In hlastno ji je začel kazati posamezne črke.«

»Pismo sem včila v spodnji del svoje obleke, da bi ga ne izgubila. Tam je še zdaj«, se je glasil odgovor.

Strašni napori zadnje ure so čisto izčrpali ostanek njenih sil. Njena glava je omahnila proti prsom, njene oči so se zaprle. Obraz ji je bil mrliško blede in usta je imela odprta. Tako je obsedela negibna kakor kip.

Policijski komisar je naglo pokleknil pred njo in preiskal spodnji del njene obleke. Bil je silno razburjen. Kmalu je začutil pod roko papir.

»Ze imam«, je vzkliknil. »Hitro mi dajte škarje!«

Nineta je odhitela proč in se vrnila s škarjami, s katerimi je komisar prerezal šiv podloge. Takoj nato je privlekel na svetlo pisanje, ki je bilo res zganjeno in položeno v kuroverto, na kateri je bil napisan naslov predsednika sodišča.

Naglo je odprl pismo in začel brati.

Tereza ni priznala v pismu samo svojega dejanja, temveč je tudi v vseh podrobnostih opisala dogodek ter obrazložila vzrok svojega smrtnega sovraštva proti Karloti. Napisala je vse odkritosrčno, ne da bi se bila skušala zagovarjati, kar je storila pač le zaradi tega, ker je hotela izvršiti samomor. V pismu je povedala, da je imela ljubezensko razmerje s Cirilom Baccijem. Opisala je njegovo nezvestobo in sramoto, ki ji jo je že storil, ker jo je zapustil in se zaradi denarja oženil z drugo. Priznala je, da ga je smrtno zasovražila in prenesla sovraštvo, ko je Bacci zapušen

renti, ne izgublajte časa! Ali naj vas spremeljam? Ali me potrebujete?«

»Morda boste potrebni. Ali se čutite dovolj močni?«

»Da. Misel, da gre za bratovo življenje, mi bo dala dovolj moči.«

»Pa pojdite z menoj. Ker ste videli, kako je bil zločin izvršen, vam bo višji državni tožilec morda zastavil nekaj vprašanj, da bo preizkusil, ali vaši podatki soglašajo s tem, kar je priznala vaša mati.«

Oba sta na mrtvoudnico čisto pozabila. Nineta ju je spomnila nanjo s tem, da je prišla komisarja in pokazala na Terezo. Ta je sedaj slonela čisto po strani in njene roke so mrtvo visele ob telesu.

Parenti je pirjel eno izmed njenih rok in se kmalu prepričal, da ima mrliča pred seboj.

Obe deklici sta padli na kolena. Med solzami se je začela Pepina obtoževati:

»Jaz sem jo umorila«, je ihtela. »O, mati, morda si me sama pri sebi preklinjala, preden si umrla. Mati, daj znak, da si mi odpustila. Nisem mogla drugače ravnati.«

Parenti je prijel eno izmed njenih rok in nekaj besed. Nineta je vstala in šla ven, nato pa se kmalu vrnila z zdravnikom, ki je stanoval v bližini. Zdravnik ni mogel storiti drugega kakor ugotoviti, da je Tereza mrtva.

»Drago dete«, je nato dejal policijski komisar, ki je bil kljub žalostnemu prizoru čisto miren, »pomislite, da se zdaj ne utegneta vdajati žalosti. Mislite na brata, ki nujno potrebuje vaše pomoči. Pomislite in pozabite za nekaj ur na mater. Po vrnitvi boste imeli dovolj časa za žalovanje.«

Gospodarstvo

Vinarski shod v Šmarju pri Jelšah

Dne 4. junija bo v Šmarju pri Jelšah XI. vinarski shod, katerega priredi Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru ob priliki XIII. rednega letnega občnega zborna. Začetek shoda bo ob pol 10. v dvorani Habjanove gostilne. Isti dan bo v dvorani Kmečke hranilnice (Katoliški dom) v Šmarju pri Jelšah vinska razstava, združena z vinskim sejmom. Otvoritev razstave bo 4. junija ob pol 9. dopoldne.

Razstavo, ki bo trajala en dan, prirede vinarske podružnice šmarskega okraja s sodelovanjem sreskega kmetijskega odbora. Razstavljene bodo vse vrste lahkih namiznih in sortiranih vin iz okrajev Šmarja pri Jelšah, Kozjegaj in Rogatca. Predvsem bodo zastopana vina iz Virštanja, Tinske gorice, in Kostričnice, ki so že znana po svoji dobri kakovosti. Med vinogradniki je za razstavo veliko zanimanje, saj je šmarski okraj izrazilo vinogradniški in zavzema po površini vinogradov v banovini in državi vidno mesto.

Vabljeni so vsi zanimanci, da posetijo pomembni vinarski shod, na katerem se bo razpravljalo o pereh vinogradniških vprašanjih, in da posetijo šmarsko vinarsko razstavo, kjer bodo spoznali kakovost vin iz posameznih okolišev. Posebno iskreno vabljeni in dobro došli so gostilničarji, katerim se bo nudila najugodnejša prilika za nakup res cenjenih dobrih vin vseh vrst, od lahkih namiznih do najfinjših sortiranih. Na razstavi bo namreč veliko število vzorcev vin, katerih imajo vinogradniki še precej na zalogi.

Železniške zveze za Šmarje in za povratek so prav ugodne. V nedeljo popoldne bo tudi skupen ogled bližnjih vinogradov od Sv. Urbana do Tinskega. Za zvezo na večerne ylake bo poskrbljeno. Prijatelji vinogradništva, pridite 4. junija v Šmarje!

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: debeli voli po 3.75 do 5, poldebili po 3 do 4, plemenska živi-

na po 4.25 do 6, biki za klanje po 3.25 do 4, klavne krave debele po 3.50 do 3.75, plemenske krave po 3.25 do 4.60, krave za klobasarje po 2.25 do 3, mložne krave po 4 do 5.50, breje krave po 3.50 do 4.50, mlada živa po 4 do 5.50, teleta po 4.50 do 6 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali v Krškem: špeharji po 7 do 10, pršutarji po 6 do 10 din; v Črnomlju: špeharji po 8 do 8.50, pršutarji po 7 do 7.50 din. Slanina je bila v Črnomlju po 14, svinjska mast pa po 19 do 20 din kg.

KRMA. V Črnomlju: seno po 70 do 100, slama po 30 do 35 din; v Krškem: seno po 75 do 100, slama po 25 do 50 din za 100 kg.

VINO. V črnomeljskem okolišu se je trgovalo pri vinogradnikih navadno mešamo vino po 4.50 do 5, finejše sortirano pa po 6 do 6.50 din liter.

VOLNA. V Krškem je bilo neoprana po 16 do 17, oprana pa po 20 din kg.

MED. V Krškem se je čisti med trgoval po 15 do 20 din kg.

SIROVE KOŽE. V Krškem so se trgovale: goveje po 7 do 12, telečje po 9 do 12, svinjske po 4 do 8 din; v Črnomlju: goveje po 9 po 9 do 12, svinjske po 4 do 8 din; v Črnomlju: goveje po 9 do 10, telečje po 14.50 do 15 din kg.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 30. maja v devizah (prve številke pomenijo oficijelne tečaje, druge v oklepajih pa tečaje na svobodnem trgu):

1 funt šterling za 206.25 do 209.45 (za 256.40 do 259.60) din;

100 francoskih frankov za 116.47 do 118.77 (za 144.85 do 147.15) din;

1 ameriški dolar za 43.87 do 44.47 (za 54.58 do 55.18) din;

100 italijanskih lir za 232.05 do 235.15 din;

1 holandski goldinar za 23.65 do 24.03 (za 29.41 do 29.79) din;

1 nemško marko za 17.72 do 17.90 din.

Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 455 do 458 din. Nemške klirinške marke so bile po 13.80 din.

Sejmi

5. junija: Murska Sobota (samo živinski), Ormož, Zagorje ob Savi, Cankova, Sv. Jurij ob južni železnici, Sv. Trojica v Slov. goricah, Št. Jernej na Dolenjskem, Višnja gora, Vrhnika;

6. junija: Breg pri Ptujju, Črnomelj, Vače;

7. junija: Loški potok, Lemberg;

Ferranti je edini, ki lahko doseže preločitev usmrtitve.

»A kaj, če je gospod de Ferranti odsoten iz mesta?«

Komisar je skomignil z rameni. »Ne vem, kaj naj se potem stori.«

Oba sta molče sedla na voz. Parenti je povedal vozniku stanovanje višjega državnega tožitelja, in mu obljubil obilno napitnico, če bo čim hitreje vozil. Mož je potem res zelo priganjal konja, tako da so se kmalu pripeljali do hiše de Ferrantija.

Parenti je skočil z voza in rekel Pepini: »Kar ostanite na vozu. Najprej moram vprašati, ali je sploh doma.«

Naglo je izginil v hišo in se po dveh minutah vrnil z bledim in zmedenim obrazom.

Mlado dekle je preplašeno zakričalo. Vedelo je dovolj.

»Gospoda de Ferrantija ni doma?«

»Ne.«

»Kje pa je?«

»Večerjal je zunaj in se hoče odpeljati v Milano, kjer ima službene opravke.«

»Ah, potem je ves trud zaman.«

Mladenka je bridko zajokala, toda policijskemu komisarju se je spet vrnila hladnokrvnost. Pogledal je na uro in rekel: »Če se gospod de Ferranti hoče odpeljati v Milano, se more samo ob 10. uri 35 minut in bo stopil v vlak na postaji pri Porti Susi. Ostanite nam še 16 minut, da dospeva tjakaj, in to je dovolj.« Nato je zaklical vozniku: »Dvojno vozno dobite, če nas do pol 11. pripeljete do Porte Suse. Ali razumete?«

»Razumem. Torej naprej!«

Že je pognal ubogega konja, ki je kakor zbesnel zdirjal po cesti. Gospod de Ferranti

8. junija: Kapela pri Brežicah;
9. junija: Pilštanj, Zušemberk;
10. junija: Lož, Gradac v Beli Krajini.

Drobne vesti

== Podražitev modre galice. Tvornice modre galice v naši državi so te dni objavile letošnje cene za modro galico, ki kažejo, da se je cena povišala. Vagonsko blago stane povprečno 5.90 din za kilogram. Ta cena pa se pri nadrobni prodaji poviša na 6.50 dinarjev, v oddaljenih krajih pa na 7 din. Vinogradniška društva so zaradi podražitve protestirala na odločujočih mestih.

== Plemenski sejem v Velikih Laščah je bil 9. maja. Na sejmu je bilo prignanih 91 bikov od članov Zveze selekcijskih društev. Prodanih je bilo 50 glav, in sicer 9 bikov Živinorejski selekcijski zadrugi, 8 bikov vrbaske banovine, 11 bikov drinske banovine in 22 bikov raznim občinam. Povprečna cena prodanih bikov je bila od 7.48 do 9.19 din za kg. Poleg tega je bilo prodanih tudi 8 telic za moravsko banovino.

== Petdesetaki se jemljejo iz prometa. Kakor znano, se bo ves kovinski denar, ki je pri nas v prometu, prekoval in se bodo izdali novi kovanci. Zdaj so se začeli jemati iz prometa 50-dinarski kovanci. Poštni uradi, železniške blagajne in druge državne ustanove, ki prevzemajo vplačila, so že dobili zadevni odlok. Blagajne teh ustanov ne bodo 50-dinarskih kovancev več vračale v promet, temveč jih bodo dajale svojim zbirnim blagajnam in te jih bodo po predpisanem potu pošiljale v kovnico.

Kako se sme sekati rušje

Ban dravske banovine je izdal naredbo o izkoriščanju rušja (pritlikavih borovcev), ki je bila objavljena v »Službenem listu« 13. t. m. Predpisi te naredbe veljajo brez izjeme za vsa zemljišča, ki so obrasla z rušjem. Rušje se sme sekati samo z dovoljenjem občnega upravnega oblastva.

Za zemljišča, obrasla z rušjem, za katera se po zakonu o gozdih ne zahteva gospodarjenje po odobrenih gospodarskih načrtih ali po odobrenih predlogih za sekanje in vzgojo gozda, izda dovoljenje za sekanje rušja občno upravno oblastvo prve stopnje; za ona zemljišča, za katera se zahteva gospodarjenje po odobrenih gospodarskih načrtih ali po odobrenih predlogih za sekanje in vzgojo gozdov, pa izda

»Da, prav govorite, gospod komisar«, je menila mlada deklica in si obrisala solze. Ko je bila materi zatisnila široko odprte oči, je dejala: »Pripravljena sem za odhod.«

15.

Med Moncallierijem in Turinom vozijo pozno v noč številni vlaki. Komaj sta policijski komisar in njegova spremljevalka prispela na postajo, je že pridrdral vlak, v katerega sta vstopila. Med vožnjo nista izpregovorila niti besede. Pepina se je čutila tako strta in utrujena, da je morala hraniti svoje zadnje sile za odločilni razgovor z višjim državnim tožiteljem.

Tudi Parenti je bil zamišljen in zaskrbljen. Njegov položaj je bil zelo mučen. Njegova samozavest in njegov uradniški ponos sta trpele, a zraven so ga razkritja vdove Longhijke močno pretresla. Sam pred seboj se je čutil zaradi zmote ponižan in zona ga je spreletavala zaradi strašne usode, ki je po njegovem prizadevanju čakala Pavleta Longhija. Seveda ni bila to le njegova krivda. Tu-li vsak drugi bi bil spričo nesrečnih naključij, ki so bremenila mesarja, zapadel takšni zmoti. Gospoda de Valtimareja, ostale sodnike in porotnike enako zadeva krivda, toda on, Parenti je prvi pokazal na sled, ki so ji potem vsi ostali slepo sledili!

»Če pridem prepozno, če ne bom mogel več rešiti Longhija«, je mislil sam pri sebi, ne bom imel več mirne vesti na svetu.«

Bila je deseta ura, ko je dospel vlak v Turin.

»Peljala se bova takoj v stanovanje višjega državnega tožitelja«, je menil. »Gospod de

je stanoval v ulici svete Julije na severovzhodu mesta, medtem ko je Porta Susa, železniško postaja za progo Novara-Milano, na skrajnem zapadu. Začuden so gledali ljudje za hitečim vozilom.

Sunki zavoljo dirjačevega vozila so spet obudili Pepino, ki je bila napol izgubila zavest. Odprla je oči in vprašala: »Kje smo sedaj?«

»Pravkar zavija voz v Ulico Marije Viktorije. Ulica se v nadaljevanju imenuje Ulica svete Terezije in potem Cernaška ulica, ki drži naravnost na postajo. Upam, da prispejemo pravočasno in da bomo tam dobili gospoda de Ferrantija.«

Pepina je globoko zadihala. Lahna rdečica se je spet vrnila na njena lica. To je bil zadnji up, ki ji je še ostal.

Parenti je držal uro v roki in zdaj pa zdaj pogledal skozi okno kočije, da je videl kako daleč so že bili.

»Še osem minut imamo časa«, je rekel. »Tam pred nami se že vidi električna razsvetljava postaje. Prišli bomo še pravočasno.«

Pred vojašnico v Cernaški ulici pa je vozilo nenadno sunkovito obstalo. Konj je od slabosti padel. Voznik je začel preklinjati.

Parenti je obupno zamašnil z roko, nato je odprl vrata kočije, vrgel vozniku denar in rekel Pepini: »Pridite počasi za menoj v postajno čakalnico. Jaz pohitim naprej!«

Že jo je z dolgimi koraki ubral proti postaji, ki ni bila več daleč. Pepina pa je obupno mrmrala sama pri sebi: »Nič ne bo pomagalo, vse je proti nam.«

(Dalje prihodnjič)

dovoljenje za sekanje rušja pristojno občno upravno oblastvo druge stopnje hkratu z odobritvijo gospodarskega načrta ali z odobritvijo predloga za sekanje in vzgojo gozda.

Oblastvo ne sme dovoliti sekanja rušja, če bi moglo sekanje povzročiti poslabšanje tal ali druge pojave, zaradi katerih se poseka ne bi mogla spet zarasti. Sekanja tudi ne sme dovoliti, če bi moglo kvarno vplivati na obstoj ali razvoj sosednih ali niže ležečih gozdov, če bi moglo imeti za posledico širjenje goličav, poslabšanje planinskih pašnikov, nastajanje snežnih ali zemeljskih plazov, usadov ali hudournikov, ogražanje naprav v hudourniških strugah in drugih javnih koristih. Sekanje se tudi ne sme dovoliti, če ni podana utemeljena potreba. Prekrški te navedbe se kaznujejo v denarju z 10 do 1000 dinarji.

Za pospeševanje tujskega prometa

Poslovni odbor banovinskega turističnega sveta dravske banovine je imel 22. maja redno sejo, ki ji je predsedoval dr. Ratej Fran, načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo. Na seji so se nadaljevale razprave: o preskrbi letoviščarskih krajev s kmetijskimi pridelki, o izvirnosti, kakovosti in rabi naših vin po gostiščih letoviščarskih krajev, o tujskoprometni publicistiki in o podeljevanju kratkoročnih posojil za modernizacijo in preureditev obstoječih gostinskih obratov. Samostojni poročili v zvezi z dnevnim redom sta podala referenta kmetijskega oddelka banske uprave inž. Mežan France in inž. Zupančič Ivo. Sklepi, ki jih je sprejel poslovni odbor turističnega sveta, so bili predloženi banski upravi s prošnjo, da jih osvoji in po njih potrebno ukrepe. Glede izvirnosti, pristnosti in kakovosti naših domačih vin je bila izražena želja, da se nadzorstvo, ki ga vršita kletarska nadzornika, poostri, za ugotovljene prestopke po vinskem zakonu pa izrekajo v celem obsegu določene kazni. Glede rabe naših domačih pristnih vin naj bi se vršila primerna propaganda, na kateri naj bi bili sodelujoči tudi pridelovalci (vinogradniki) sami po svojih društvih in ustanovah.

Za boljše preskrbo letoviščarskih krajev s kmetijskimi pridelki so se predlagali različni ukrepi, med drugim tudi taki na zadrugi osnovi, kakor je to osnovano v uredbi o pospeševanju tujskega prometa.

Našim domačim naročnikom!

Le še mesec dni in potekla bo polovica leta, zato je zdaj čas, da poravnava vsak, ki tega še ni storil, naročnino za »Domovino«. Ne odlašajte več, pozneje plačati Vam bo težje, ako imate še druge obveznosti. Poslužite se takoj položnice, ki jo imate še doma in je do danes niste izrabili. Na zahtevo Vam uprava lista pošlje tudi drugo. Kdor ima naročnino v redu poravnano, se lahko zanese, da bo tudi list v redu prejel. Zato naročniki spoznajte brez oklevanja svojo naročniško dolžnost.

Naročnikom v inozemstvu!

Naročniki v inozemstvu nas večkrat prosijo, da jim za plačilo naročnine pošljemo položnice. Odgovarjamo jim, da tega ne moremo storiti, ker naše položnice v inozemstvu niso veljavne. Naročnina se plačuje po mednarodni poštni nakaznici, ki jo dobi vsak naročnik na svoji pošti, posreduje pa tudi nakazovanje denarja banka S. Baruch in drug II, rue Auber Paris, na katero se je obračati in sicer za države Francija, Belgija, Holandija in Luksemburg.

Naročniki v Nemčiji pa denarja za časopise ne smejo pošiljati, te sprejemamo za naročnike le, ako plača za nje naročnino kaka druga oseba, ki biva v Jugoslaviji.

Uprava „DOMOVINE“

Akcija za podeljevanje kratkoročnih posojil za modernizacijo in preureditev obstoječih gostinskih obratov v letoviščarskih krajih je v teku; prošnje se bodo reševale po končanem ugotovitvenem postopku.

Domače novosti

* Knez namestnik Pavle je odpotoval v Berlin. V torek sta odpotovala v Berlin na obisk kancelarja Hitlerja Nj. Vis. knez namestnik Pavle in Nj. Vis. kneginja Olga. V njunem spremstvu je tudi zunanji minister dr. Cincar-Marković.

* Decentralizacija gasilstva. Na seji uprave Gasilske zveze v Beogradu je bil soglasno odobren osnutek novega zakona o ureditvi gasilstva v naši državi. Zakon je izdelan na načelu popolne samouprave gasilskih zajednic. Soglasno je bil sprejet tudi sklep glede pravičnega razdeljevanja gmotnih sredstev gasilskim organizacijam.

* Plačila mezd jugoslovenskim delavcem v Nemčiji. Nemška devizna oblastva so 15. maja izdala okrožnico, iz katere je razvidno, da so obratovodje, ki imajo uslužbene jugoslovenske sezonske delavce in služinčad s posredovanjem ministra za delo, oproščeni vlaganja prošnje za dovoljenje izplačila mezd. Delavci smejo svoje prihranke od mezd do

Andrej Šolar

ROMAN IZ PREDVOJNINE DNI
PO L. VROTI PREDKNEŽEV U. R.

Tega pa ni rekel in je ostal prav tako sladek, kakor je bil prej.

Samo na skrivaj se je pripravljaj na boj in pri volitvah se je izkazal kot uporabno orodje cerkve.

Tudi zdaj, ko mu je Potočnik povedal, kaj želi župnik, se ni izmaknil.

Nekaj dni nato so se že začele širiti čudne govorice o Šolarju.

Nihče ni prav vedel, kako in kaj, nihče ni vedel, od kod.

Toda negotovost klepetanja ne uduši. Raslo je od vrat do vrat in vsakdo je še malo dodal iz svojega.

Samo o nečem so vsi govorili enako: da je stari župnik zapustil pismeno sporočilo, kakšna surovina je bil mladi Šolar.

Te besede pa niso ostale samo med ženskami.

Moški, ki so jih zvedeli pri kosilu, o njih niso molčali.

Tudi Šolar je vse zvedel, pa ni rekel niti besede. Vedel je, od kod prihaja opravljjanje, in ni maral, da bi se Potočnik naslajal nad njegovo jezo.

»Koga pa naj tožim?« je rekel. »Morda stare babe iz Gorenje vasi?«

»Tako pa tudi ne smeš pustiti, da bi ljudje o tebi govorili,« mu je rekel Ovsenek.

»Zakaj ne? Saj vsakdo ve, da nisem očetu

nikoli niti lasu skrivil. Ne, preneumno je vse, da bi se razburjal.«

»Danes sem govoril z Blažem,« mu je povedal Ovsenek. »Isto misli, kakor jaz. Da je vse to nalašč spuščeno v svet.«

»Oh, pusti me z babjimi čenčami! Saj ni res.«

»Mislim, da niso čenče. Če bi bile, bi se vse hitro poglelo, pa se noče.«

»Boš videl, da se bo še prav hitro.«

»Ne verjamem. Moja stara je rekla, da je bušilo kakor iz ognjišča. Prej o tem nihče ni slišal niti besede.«

»In kaj bi ti napravil namestu mene?«

»Šel bi naravnost v župnišče in vprašal, kaj je rajni gospod Kolar napisal.«

»Vem, da ni on ničesar napisal.«

»Vrašala bi pa le lahko.«

»Nikoli več ne grem v župnišče, Ovsenek. In če bi šel, bi si morda župnik mislil, da imam slabo vest.«

Ovsenek zdaj ni več mogel ugovarjati in je šel.

To je bilo v soboto. Že nazlednji dan pa je vsa ta reč dobila drugo lice.

Pavlič je šel po maši v gostilno in se je tam napil. Drugače je bil tih človek in priročen za delo, toda če ga je izpil kozarec čez mero, je oživel. Začel se je z drugimi gosti pripraviti in jim očital njihove grehe. Čeprav je bil trden kmet, se je večkrat primerilo, da so ga osuvali in vrgli skozi vrata.

To nedeljo se ga je dodobra nabral, ko je stopil v izbo Volkar, Šolarjev svak.

Sedel je k sosedni mizi zraven Ovsenka. Ko ga je Pavlič zagledal, mu je zaklical, ali mu ve povedati četrto božjo zapoved. Prav

lepo ga prosil, naj mu jo pove, ker se je ne more spomniti.

Ko mu Volkar ni odgovoril, ga je vprašal, ali se ne glasi: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in da ti bo dobro na zemlji.

»Pavlič, ne izzivaj!« mu je zaklical Ovsenek.

»Ali je to mar izzivanje? Ali mar ta zapoved ne velja več?«

»Miruj!«

»Spoštuj očeta in mater! Slišal sem, da ta zapoved pri Šolarjevih ni veljala.«

»Ali bi bil rad spet tepen?« je zaklical Volkar.

»Ne, zdaj še ne. Počakati bom moral, da bo moj sin dovolj velik, da me bo lahko pretepal.«

Volkar je planil pokoncu.

»Ali si ti tišti svinjar, ki je trosil laži po vasi?«

»Samo to pravim, kar so ljudje govorili.«

»In dokazati boš tudi moral!«

»Kar k svojemu sosedu pojdi!« je vzkliknil Pavlič. »Potočnik je videl napisano.«

»A, on je tudi vmes? Dobro, da si to povedal. Zdaj bomo vsaj vedeli, na katerem zelniku so laži zrasle.«

»Laži? Haha! Očeta ni nihče tepel, kaj?«

»Ali mar veš?«

»Da, vem.«

»Potem pa veš tudi, kaj je tole!« je zaklical Volkar in sunil Pavliča v lice.

Pavlič je planil kvišku in udaril nazaj. Spet bi se bilo zanj slabo izteklo, ker je bil Volkar močan in še trezen. Tedaj pa je nekdo posegel vmes in mu pomagal. In to je

določenega zneska nakazovati po svojem obratovodnji v domovino, in sicer pri sezonskih delavcih mesečno 40 mark do skupnega letnega zneska 400 mark, pri služničadi pa mesečno 35 mark. Nadalje je določeno, da jugoslovski delavci pri potovanju v Nemčijo ne smejo vzeti s seboj nobenega nemškega denarja.

* **Gostilničarski shod.** Te dni je bil v Nišu zbor Zveze gostilničarjev, na katerem se je zbralo okrog 500 odposlancev iz vse države. Na zboru je bila sprejeta spomenica, v kateri so izražene vse zahteve in potrebe gostilničarjev. Predvsem se zahteva splošno znižanje bremen, kajti gostilničarje teži okrog 57 vrst javnih dajatev.

* **Nova cerkev pri Celju dobi vodovod.** Banska uprava v Ljubljani je nakazala 90 tisoč din za gradnjo vodovoda v Novi cerkvi. Pred dnevi je bil krajevni ogled.

* **40.000 kvadratnih metrov meri razstavišče Ljubljanskega velesejma.** V razstavnih zgradbah pa je 8.000 kvadratnih metrov prostora. Vse to bo napolnjeno z najrazličnejšimi izdelki na letošnjem velesejmu, ki bo od 3. do 12. junija. Vsaka industrijska panoga bo sama za sebe urejena tako, da bo nudila takoj jasen pregled izdelkov dotične stroke. Tako bo vsakomur omogočeno, da bo hitro našel tisto, kar si želi nabaviti, in da bo lahko pri merjal izdelke posameznih tvrdk. Izkoristite polovično voznino na železnici za potovanje v Ljubljano od 31. maja do 12. junija, pa imate potem brezplačen povratek od 3. do 17. junija. Na odhodni postaji kupite celo vozno karto, poleg tega pa še rumeno železniško izkaznico za 2 din, ki si jo daste na velesejmski blagajni potrditi.

* **Slovenske gorice so dobile novo avtobusno zvezo.** Zelja spodnjega dela Slovenskih goric in Ljutomer se je izpolnila. Mariborska mestna občina se je odločila, da začne avtobusni promet na progi Maribor—Ljutomer. Proga drži preko Sv. Petra, Sv. Lenarta in zavije pod Sv. Trojico k Sv. Antonu. Odhod preko Ivanjcev k Sv. Juriju ob Ščavnici, nadalje po vaseh Žilavi, Berkovcih, Logarevcih k Sv. Križu na Murskem polju in v Ljutomer. Odhod dnevno iz Ljutomera ob 6 zjutraj. Prihod v Maribor ob 8. Vračal se bo avtobus popoldne ob pol 6. (po prihodu ljubljanskega osebnega vlaka) in bo ob pol 20. v Ljutomeru. Ob nedeljah in praznikih bosta vozila dva voza, in sicer ob 6. iz Ljutomera in ob istem času iz Maribora.

bil še Solarjev najboljši prijatelj — Ovsešek, ki je odrinil Volkarja in mu rekel: »Z udarci ne boš nič dosegel. To je treba napraviti drugače.«

Volkar je odnehal in spet sedel. Pavlič pa je mislil, da je dobil dobrega zaveznika, in spet mu je zrasel pogum. Udaril je s pestjo po mizi in zakričal na vse grlo: »Od četrte božje zapovedi pa ne odneham, če pride kdorkoli. Spoštovati jo je treba!«

Čez nekaj dni je dal Šolar poklicati Pavliča in Potočnika na občino.

V gostilniški posebni sobi so napravili spraviški poizkus. Prejšnji župan Krasnik, ki je bil zdaj izbran za podžupana, je bil predsednik, učitelj Pretnar pa zapisnikar.

Vsi prizadeti so prišli. Šolar je stal ob mizi, kjer je Pretnar pisal. Prav nič vznemirjenosti ali jeze ni izdajal njegov obraz.

Tudi Potočnik se je držal kakor zmerom. Človek bi si bil mislil, da je le slučajno prišel sem in da se ga uradni postopek prav nič ne tiče.

Toda Pavlič je bil nemiren. Kar se je streljal, se je kesal, da je zanetil prepir v gostilni.

Da se je moral spustiti v to neumnost! Tolikokrat se je zaklel, da se ne bo več napil, pa se je le zmerom znova. In zdaj ta sitnost! Drugače je bil vselej samo tepen v gostilni in potem še časih doma od žene, potem pa je bilo vsega konec. To pot pa se je končalo drugače: zapletel se je v prepir, ki mu je bil že od začetka zopern. Zdaj bo moral popiti močnik, ki so ga drugi skuhal. Na sodnijo ga bodo klicali... Rajši bi plačal sto goldinarjev kakor to.

Vračala se bosta tudi dva avtobusa iz Ljutomera ob pol 17. in iz Maribora ob pol 18. Voznina v Ljutomer in nazaj 48 din.

* **Smrt v tujini.** Iz Zagorja pišejo, da je po dolgi bolezni umrl v Franciji šele 34 let stari rudar Polde Juvan, doma iz Zagorja. Žrtvoval je vso svojo življenjsko silo tujini. Polde je večkrat pisal domov svoji materi Alojziji, ki ima gostilno v Repniku, kako rad bi počival v domači zemlji. Toda bolezen mu ni več dopustila, da bi se vrnil. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

* **Dobitki za obiskovalce Ljubljanskega velesejma iz domače države.** Vsakemu obiskovalcu letošnjega Ljubljanskega velesejma od 3. do 12. junija se bo nudila sreča, da mu bo žreb morda naklonil kak dobiček. Vstopnice so opremljene s kuponi, na katere bodo obiskovalci napisali svoja imena, jih odtrgali in vrgli v zapečateno žaro ob glavnem vhodu, vstopnice pa naj shranijo. Od žrebanja bodo izvzete legitimacije ljubljanske, razstavljalke, uslužbenske in inozemske, ki nimajo teh kuponov. Dobitki so: Orehova spalnica, motorno kolo Phänomen, šivalni stroj Pfaff, kolo Panax, motorno kolo Bismarck, petcevni radijski aparat Siera, kuhinjska oprema, klavirska harmonika, pralni stroj Viktorija, zložljiv šotor za štiri osebe, kolo Axo, kolo Diktator, kolo Tribuna, peč Lutz, dve preprogi, dve vrtni garnituri, 50 steklenic unionskega piva, 12 buteljčk vina Moser, manikira, zaboj Kneippove žitne kave, 2 zaboja rogaške slatine, ena pletena zibelka, kaseta kozmetičnih predmetov, 20 ročkov po 1 kg maslinovega olja, dve brezplačni vožnji s parnikom I. razreda Sušak — Kotor in nazaj, 21dnevne počitnice v Niški Banji, 21dnevne počitnice v Brestovački Banji, 10dnevne počitnice v Slatini Radencih, 10dnevne počitnice v Dobrni, 10dnevne počitnice v Čateških Toplicah, 8dnevne počitnice na Omišlju (hotel Učka), 7dnevne počitnice v Novem Vinodolu (Palace Hotel), 7dnevne počitnice v Krapinskih Toplicah, 7dnevne počitnice v Mediji-Izlah, 5dnevne počitnice v Rogaški Slatini, 5dnevne počitnice v kopalnišču Paliču, 2dnevne počitnice na Bledu v hotelu Unionu. Dan obiska poljuben od 3. do 12. junija, komisionalno žrebanje pa bo 12. junija.

* **Izjava!** Podpisana izjavljam, da vesti, ki sem jih širila o ge. Matildi Nahtigalovi, gostilničarki v Skokah, obžalujem. Erjavec M.

Praskal se je po glavi in se nerodno prestopal.

»Torej,« je dejal Krasnik, »saj veste vsi, zakaj smo se zbrali. Župan vaju misli tožiti zaradi žaljenja časti in ker sta oba iz iste občine, je zakon tak, da je treba najprej napraviti pred občinskimi možmi spraviški poizkus. Saj je tako, gospod učitelj?«

»Da tako je.«

»In zdaj vaju vprašam, in župana tudi, ali bi se pobotali.«

»Jaz vse prekličem,« je dejal Pavlič, »ker se ne maram prepirati.«

»Saj je najpametneje tako. Čemu bi se le preganjali po podniji! Kaj praviš ti, župan?«

Šolar je sklenil roke na hrbtu in mirno rekel:

»Vsi veste, da tudi jaz ne maram hoditi okoli sodnije. Toda to mi prav nič ne pomaga. Če reče Pavlič, da vse prekliče. Javno mora povedati, da je vse zlagano in povedati mora tudi, kje se je skuhalo. Potem bom pustil Pavliča pri miru in se bom lotil tistega, ki me je prvi začel obrekovati.«

»Pijan sem bil,« je dejal Pavlič, »in v pijanosti človek pač govori neumnosti. Za Šolarja lahko zmerom rečem, da je spodoben človek.«

»Kaj pa je s tabo, Potočnik?« je vprašal Krasnik.

»Z mano?«

»Da. Kaj praviš ti? Ali boš kaj izjavil?«

»Kaj pa se mene vse skupaj tiče?«

»Klican si bil in zdaj povej, kar misliš!«

»Ali sem jaz kaj rekel? Če je Pavlič v gostilni otresal jezik...«

»Tako, zdaj se pa misliš izvijati!« je tedaj vzkliknil Pavlič. »Če mi ne bi bil ti vsega

* **Žrtev granate.** V okolici Tolmina je 22-letni delavec Rudolf Melinc izkopal iz zemlje granato. Ko jo je skušal razstaviti, se mu je pod udarcem s kladivom razpočila. Melinc je dobil smrtno poškodbo po vsem telesu. Kmetje, ki so mu z bližnjih njiv prihiteli na pomoč, so ga našli že mrtvega.

* **Smrtna žrtev Korošice.** Na binkoštno nedeljo zjutraj je krenila iz Novega mesta družba mladih ljudi v Kamniške planine, med katero je bil tudi sedmošolec ljubljanske realne gimnazije Gerhard Simonič. Ko so Novomeščani prispeli v Kamnik, so kljub deževju nadaljevali pot na Veliko planino. Kmalu se je nad Kamniškimi planinami nenadno zjasnilo in planinarji so bili prepričani, da bo lepo, pa so nadaljevali pot čez Konja proti Korošici. Ko pa je družba prispela na Konja, jo je zajel silen vihar, z dežjem in točo. Več ur so se borili z neurjem. Trije so srečno prispeli v kočjo, trojica pa je zastala, med njimi Simonič in trgovska sotrudnica Kosova. V kočji so dolgo čakali, naposled pa je prišel samo eden in vzkliknil: »Pojdite na pomoč, omagali so v snegu!« Iz kočje so pohiteli na pomoč, našli so pa Simoniča že nezavestnega in napol zmrzlega, Kosova pa je bila še pri zavesti. Prenesli so ju v kočjo, kjer pa Simoniču niso mogli več pomagati. Bil je sicer močne narave, a imel je prešibko srce in je zaradi prenapora omagal.

* **Smrtna nesreča mladega motociklista.** Na cesti od Maribora proti Hočam se je 33letni ključavničar državnih železnic Anton Pirc z motornim kolesom hotel izogniti neki ženski, ki je prečkala cesto. Zaokrenil je vozilo tako naglo, da je padel v občestni jarek. Poškodbe sicer niso bile življenjsko nevarne, pač pa je nastopilo zastrupljenje, ki mu je Anton Pirc podlegel. Globoko užaloščeni soprogi naše iskreno sožalje!

* **Dva otroka sta utonila.** Posestnik Jakob Vrhovec stanujoč na Zaloški cesti v ljubljanskih Mostah, je šel kositi travo za živino k bregu Ljubljanice. Staremu očetu sta se pridružila oba vnučka, 6letna Erna in komaj pol tretjeletni Janezek. Spremila sta ga na travnik in začela trgati cvetice. Medtem ko je stari oče kosil, sta otroka šla preblizu deroče vode in padla vanjo. Stari oče je opazil, da sta otroka izginila, šele po končani košnji. Trupelci je voda odnesla naprej.

* **Smrtna nesreča na nevarnem križišču Miklošičeve ceste in Dalmatinove ulice v Ljubljani.** Te dni je na omenjenem križišču zadel v neki avto kolesar delavec Ivan Jam-

povedal, jaz v pijanosti ne bi bil ničesar rekel.«

»Kaj sem ti pa povedal?«

»Ali misliš zdaj še tajiti? Pri sebi doma si mi pravil. Zdaj bi se rad izmazal, kaj?«

»Na svoj jezik pazi Pavlič! Drugače utegnem še jaz tebe tožiti.«

»Če hočeš! Bom pa dokazal, da si mi ti vse povedal.«

»Jaz nisem tebi ničesar pravil. Ti si prišel k meni in si mi pravil, da ti je sosed pripovedoval, kako je Šolar pretepal očeta.«

»In potem si ti rekel...«

»Nič nisem rekel. Vprašal si me, ali je to res. Jaz sem ti pa dejal samo to, da ima župnik listek, kjer je vse to napisano.«

Šolar je ostal miren in je samo poslušal.

Pri zadnjih Potočnikovih besedah pa mu je rdečica zalila obraz in stopil je za korak naprej.

»Kaj je na listku napisano?« je ostro vprašal.

Potočnik je pogledal mimo njega in rekel: »S teboj ne govorim.«

»Boš že še govoril, ti spaka svetohlinska!«

»Kaj pa je to!« je vzkliknil Krasnik. »Ne začnita z novimi žalitvami!«

»Pusti ga, naj govori!« je vzkliknil Potočnik. »Mene prav nič ne bode, pa tebe tudi ne sme.«

Tedaj se je Šolar ujezil.

»Videli bomo še, ali te ne bode,« je rekel. »Bo vsaj vsa vas zvedela, kdo drugim čast krade!«

»Tako? Misliš? No, bom pa jaz govoril. Tisti, ki je brez časti, nisem jaz.«

Krasnik je spet posegel vmes.

»Potočnik, nikar ne izzivaj!«

nik, zaposlen v Hribernikovi tvornici v Tacnu. Jamnik je tresčil z glavo na trda tla in prepeljan v bolnišnico drugega dne izdihnil.

* **Vol je do smrti nabodel mesarja.** V Drežnici nad Tolminom je pred dnevi 24letni mesarski pomočnik Jernej Jurjevčič iz Idrije prevzel pri nekem posestniku vola za svojega gospodarja in ga gnal proti Idriji. Vol pa je podivjal in ga z rogovi zabodel v trebuh. Fant je dobil smrtne poškodbe. Ljudje so ga naglo odpeljali v goriško bolnišnico, a zdravniki so si tam zaman prizadevali, da bi ga oteli smrti.

* **Prostovoljno v smrt** je šel 20letni rudar Martin Kovač z Dola. Na Starem Hrastniku je bil namreč splezal po drogu falskega daljnovidca do žic, kjer ga je električni tok ubil.

* **Z bolniške postelje se je šel obesiti.** V vasi Osredkih je živel pri sinu kot preužitkar Janez Sever. Zadnje tedne je bil mož precej razburjen zaradi neke pravde, ki so jo imeli Severjevi zaradi razžaljenja časti z nekim vaščanom. Nепrestano premišljevanje o pravdi je spravilo sicer trdnega moža v bolniško posteljo. Te dni pa, ko ga ni nihče opazoval, je zapustil posteljo in se zunaj na vrtu obesil na hruski. Očitno se mu je zmedlo zaradi bojazni pred pravdo. Bodi možu blag spomin!

* **Dve žrtvi Savinje.** Te dni se je pri Petrovčah pognal v Savinjo 85letni železniški upokojenec Oblak. Ob Savinji se je v usodnem času sprehajal njegov tovariš 60letni Melhior Fabjan, prav tako železniški upokojenec. Ko je videl dejanje svojega tovariša, se je oblečen pognal v Savinjo in ga skušal rešiti. Ker pa je bila Savinja precej narasla, je omagal in utonil. Truplo Edvarda Oblaka so v Petrovčah potegnili iz vode. Fabjanovo truplo pa je Savinja odnesla naprej.

* **Smrtna nesreča v kamniški tvornici.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali 30letnega brusarja Viktorja Osolnika iz Mekinj, zaposlenega v Hočevarjevi tvornici v Kamniku. Nesrečnika je bila močno poškodovala transmisija. Kljub skrbni negi, ki so mu jo posvetili zdravniki je umrl.

* **Strela je zanetila požar.** Sredi naliva je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Franca Štelca na Velikem Boču pri Selnici ob Dravi. Poslopje je zgorelo.

* **Uboj pri Rogaški Slatini.** Pred dnevi se je 21letni delavec Ivan Črešnar iz Brestovca pri Rogaški Slatini pri nekem posestniku na Brezju pri Rogaški Slatini sori z delavcem

Ivanom Dimcem. V prepiru je navalil Dimec z nožem na Črešnarja in ga zabodel v levo stran hrbta, pri čemer mu je ranil pljuča. Črešnarja so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je čez nekaj dni umrl. Dimca so aretirali.

* **Samomor mladega fanta.** Pod vlak se je vrgel 26letni absolvent srednje tehnične šole Ivan Bakovnik iz Kranja. Nesrečni fant je bil že dalje časa živčno bolan in je svoje strašno dejanje gotovo storil v duševni zmedenosti.

* **Neznan vlomilec** je vdrl v hišo posestnika Franceta Mihelčiča na Brodu pri Logatcu in odnesel denarja, zlatnine in hranilnih knjižic za vrednost 180.000 din. Seveda na hranilne knjižice ne bo dobil denarja. Osumljen vloma je neki 30 do 40 let stari možki, ki je menda brusar.

* **Vlom v občinsko blagajno.** Nedavno ponoči je bilo vlomljeno v občinsko pisarno v Selcih. Vlomilec je odnesel 5000 din v gotovini in hranilno knjižico za 4000 din.

* **Aretirani ženitveni slepar.** 31letni delavec Nace Rojs, star grešnik, ki je zakrivil že celo kopico grehov, je pričel iskati ženske žrtve in se pečati z ženitvenimi sleparstvi. Hodil je iz kraja v kraj, kjer so bila za žentev godna dekleta in se izdajal za lesnega trgovca, gostilničarja, mesarja, veleposestnika. Premotil je mnogo deklet, ki jim je seveda obljubil zakon. Rojs pa ni iskal samo zabave, marveč v glavnem koristi, to se pravi denar. Orožniki so začeli sleparja iskati in so ga zdaj izsledili v okolici Vitanj ter aretirali.

* **Zlobna roka** je zažgala gospodarsko poslopje posestnika Janka Pečariča v Čurilkah. Zgradba je pogorela do tal. Na pomoč so prihiteli galisci iz Rosalnice in Metlike, ki so ogenj omejili, da se ni razširil še na sosedne hiše. Pečarič je bil zavarovan za nizko vsoto.

* **Izropana trgovina.** Neznani zlikovci so vdrli v trgovino Marije Omerzove v Trnicah pri Račah in odnesli specerijskega in drugega blaga za preko 300 din. Orožniki so vlomilec že na sledu.

* **Obsojen zaradi razbojništva.** Pred malim senatom v Mariboru se je zagovarjal 21letni Rudolf Mohorko iz Maribora zaradi razbojniškega napada. Aprila ponoči je s silo vzel na križišču Trubarjeve in Koroščeve ulice v Mariboru odvetniški uradnici Marici Homovčevi ročno torbico ter zbežal. Obsojen je bil na štiri mesece strogega zapor.

* **Zasačena tihotapca saharina.** Iz Čakovca poročajo, da so graničarji zasačili na jugoslovensko-nemški meji dva tihotapca saharina. Ker se na klice nista hotela ustaviti, so graničarji streljali. 26 letni Stepan Tomba iz Trnja je bil ranjen, njegov tovariš Franjo Matjašič pa ubit.

* **Sosedu je odsekal glavo.** Djordja Blagojevića iz vasi Majane v Bosni je sosod Dane Varičić, ki je bil na glasu nevarnega tatu, očrtal kot svojega pajdaša. Z vzkrikom »Takole plačujem svojo čast! Ti si me po krivem obdolžil!« je Blagojević na dvorišču orožniške postaje v Imljanah pograbil ostro sekiro in vpricho vseh s silnim zamahom odsekal Varičiću glavo.

* **Obsojena zaradi požiga.** Posestnica Antonija Folmajerjeva z Remšnika je prišla pred mariborske sodnike, ker je zažgala gospodarsko poslopje na svojem posestvu na Zgornji Kapli. Poslopje je bilo visoko zavarovano. Ker so ji požig dokazali, je bila obsojena na tri mesece strogega zapor in na izgubo častnih pravic za dve leti.

Naši na tujem

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9°)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršil vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošliemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Vprašanje državljanstva naših izseljencev v Ameriki. Gospodarska stiska je tudi Zedinjene države pripravila do tega, da so potegnile ostro mejo med državljani in nedržavljanji. Ta ločitev ima za nedržavljanje zle posledice. Naših rojakov nedržavljanov je v Zedinjenih državah preko 100.000. Izguba, ki so jo ti naši ljudje že doslej zaradi tega utrpeli na zaslužku, znaša vsak mesec (po podatkih slovenskega ameriškega časopisja) do

»Saj ne, samo resnico govorim. Zdaj bom povedal vse, kar sem rekel Pavliču. Župnik mi je pokazal pismo, ki mu ga je pustil rajni gospod Kolar. Tam je zapisano, kakšen človek si. Vsak kristjan bi se ti moral izogibat! Tebi!«

»Zdaj je na dovoli!« je zakričal Solar.

»Se dolgo ne Svojeja očeta si pretepal, da se je moral v župnišču pritoževati.«

»Zdaj te pa imam, prašič! Tebe in župnika!«

Solar je pograbil Potočnika za vrat. Kri mu je zavrela.

»Tebe in župnika! Zdaj pa vem, kdo je vse skupaj skuhal!«

Potočnik se je upiral. Vreščal je, da se je slišalo na cesto: »Pusti me, drugače ti bo slabo predla!«

Pretnar je skočil kvišku, Krasnik in Pavlič sta se obesila na Solarja. Toda ta je imel železne prste in je trdno držal Potočnika.

In Potočnik je spet zavreščal: »Tako si delal tudi s svojim očetom, kaj ne? S svojim starim očetom?«

Solar ga je izpustil.

Se ena žalitev.

Ne, s tem, da bo zahrbtnega lažnika krotil, ne bo ničesar dosegel.

»Izgini, lopov!«

Zdaj je govoril že spet mirno. Nekaj kakor gnus do tega človeka ga je obšlo, ko je moral še enkrat slišati obrekovanje.

Ko je Potočnik začutil, da je prost, je stopil proti vratom. Popravil si je ovratnik in na pragu rekel:

»Vse vas bo klical za pričo, da se bo izkazalo, ali je dovoljeno ljudi pretepati.«

Sel je, toda še v veliki izbi je kričal in razgrajal.

»Solar, tega ne bi smel storiti,« mu je rekel Krasnik.

»Ali naj mar mirno pustim, da bodo ljudje kidali gnoj name?«

»Če te naznani, boš kaznovan...«

»Ali naj gledam prekrižanih rok, če mi krađe čast?«

»Saj je res težavno... Pa boš že kako uredil.«

»Krasnik, za majhno uslugo te bom prosil...«

»Kaj bi pa rad?«

»K župniku pojdem in tebe bi rad imel s seboj za pričo.«

»To mi pa ni prav ljubo, Solar, res ne.«

»Zakaj ne? Misliš sem, da si eden tistih, ki se ne dajo od obrekovalcev preslepiti.«

»Saj se ne dam. Dobro veš, da sem tvoj prijatelj, toda tudi z župnikom nisem sprt.«

»Prav zaradi tega bi imel rad, da bi šel z mano. Saj ni potrebno, da bi vlekel z mano.«

»Z vsi zadevo rajši ne bi imel nič opravka. Za vsakega, ki se v kaj takega zameša, je neprijetno.«

»Sam ne morem iti k župniku. Moram ga vprašati, kaj je z listkom in oričo moram imeti ki bo slišala njegov odgovor. Jaz bi napravil takšno uslugo vsakomur, če bi me prosil — še svojemu sovražniku.«

»Rekel sem ti, kakor je. Saj veš, da nisem tvoj sovražnik.«

»e bi šilil vate in bi šel po Ovsenika. Toda potrebno je, da gre z mano nekdo, ki je bil priča Potočnikovega obrekovanja.«

»Pa pojdem jaz s tabo, Solar, če ti je prav,« mu je segel Pavlič v besedo. »Samo mene ne smeš tožiti.«

»Kaj te bom tožil! Zdaj se bova udarila samo s Potočnikom.«

»Dobro, velja. Kdaj pa mišliš iti k župniku?«

»Takoj zdajle. Niti minute ne bom več čakal, ni vredno.«

Krasnik je segel po klobuk. »Torej je poizkus sprave opravljen, gospod učitelj?«

»Da.«

»Ali ne boste zapisali, da Solar mene ne bo tožil?« je vprašal Pavlič.

»No, to se že zapiše,« je odvrnil Pretnar. »Torej sta se župan in Pavlič pobotala. S Potočnikom je bil poizkus brezuspešen.«

Krasnik je podpisal.

Potem je rekel: »Ne smeš me narobe razumeti. Solar. Nisem se upiral zaradi tega, da bi bil proti tebi. Res ne.«

»Vem. Pa pozdravljeni!«

Solar je šel naravnost proti župnišču. Pavlič mu je komaj sledil. Ta naglica mu ni bila prav ljuba. Čim bolj sta se namreč bližala župnišču tem pogosteje se mu je vsiljevalo vprašanje, ali ta njegova pripravljenost, da pomaga Solarju, ni bila nova neumnost. Prečastiti gospod je bil hitro užaljen in je zmerom pravil, da mu ljudje ne izkazujejo dolžnega spoštovanja. Vse si je zapomnil in potem z obrestmi povrnil. Zato je bil Krasnik pametnejši, ko si je mislil, da ni vredno pihati tega, kar ga ni peklo.

»Ali misliš, da ne bi bilo pametnejše, če bi šla popoldne? Bog ve, ali ga bova zdaj dobila doma.«

(Dalje prihodnjic)

šest milijonov dolarjev. Zdaj pa jim zaradi strogih predpisov proti nedržavljanom in čedalje pogostejših odpustitev iz službe grozi prava beda. Da pomaga rojakom pridobiti ameriško državljanstvo, se je pri slovenskem demokratskem klubu v Euklidu ustanovil poseben odbor.

Iz Prekmurja

Obilen pridelek češenj v Prekmurju. Letos bodo češnje po vsem Prekmurju izredno obrodile. Cvetel so dosti zgodaj, tako da jim kasneje mraz ni mogel več škodovati. Ker skoro ves april ni bilo dežja, so hitro zorele in prve sorte so bile rdeče že pred kakimi desetimi dnevi. Ljudje v Prekmurju skoro ne pomnijo, da bi češnje kdaj tako obrodile.

Popotnikova torba Tridesetletnica trboveljskega Sokola

Trbovlje, junija.

Sokol v Trbovljah lahko s ponosom gleda na uspehe svojega tridesetletnega dela, prekinjenega le med svetovno vojno. Kdor pozna razmere v Trbovljah pred vojno in jih primerja z današnjimi, mora ugotoviti vsestranski napredek, posebno na kulturno-prosvetnem področju. Nosilci tega napredka so razna trboveljska društva, med katerimi je Sokol vedno prednjačil. Kulturne prireditve tega društva so bile vedno na višini in so dvigale prosteljenost Trbovelj od leta do leta. Številni Trboveljčani so bili deležni sokolske vzgoje in nešteti so se z delom v Sokolu usposobili za delo v drugih društvih in ustanovah.

Ko to ugotavljamo, moramo priznati, da bi bilo vsako delo v tem smislu onemogočeno, ako bi ne imeli lastne države. Šele v novi državi se je ljudstvo vzdramilo in se danes zaveda svojega človeškega dostojanstva in svojih pravic ter stremi za tem, da postane enakovreden član v družbi kulturno in gospodarsko najbolj razvitih narodov. Ljudstvo tudi dobro ve, kaj je pomenila mladi državi mogočna osebnost umrlega kralja Aleksandra in je z velikim razumevanjem pozdravilo sklep, da se kralju Zedinitelju postavi spomenik.

Postavitev spomenika kralju Zedinitelju spada v program Petrove petletke Sokola v Trbovljah, odkritje tega spomenika 18. junija pa v vrsto prireditev v proslavo 30letnice obstoja društva. Odkritje se bo izvršilo zelo svečano.

Poljansko pismo

Poljane, maja.

Cetudi so bili binškošni prazniki deževni in hladni, vendar smo imeli nekaj veselih dogodkov. Kljub slabemu vremenu se je zbralo v nedeljo v sokolskem domu pri predstavi »Zadrega nad zadrego« za tako vreme zelo častno število Sokolu naklonjenih ljudi. Igra pod vodstvom br. Evgena Varla je dobro uspela. Vse priznanje igralcem, ki so jim gledalci z opetovanim ploskanjem izražali svojo pohvalo. Šaljiva igra je zbujala mnogo smeha. Ker je proti večeru prenehalo liti, se je počasi sokolski dom napolnil do zadnjega še z drugimi gosti in se je prosta zabava prav lepo razvila.

Med prazniki se je naš rojak Janez Pernel iz Devanc. — Memcev pri kolesarski dirki okrog Srbije prav dobro odrezal. Izmed 44 udeležencev je proga prevozilo le 23 in med tem je bil 9. s prav majhno razliko za predniki.

Kakor smo brali, so drugod imeli velike povodnji, ki so bile letos doslej naši dolini hvala Bogu prizanešene. Sicer je dežja za rasti že preveč in bi nujno potrebovali lepšega vremena in toplote.

V dolini imamo lepo število zavednih in odločnih fantov, ki nameravajo v kratkem ustanoviti omladinsko krajevno organizacijo Jugoslovenske nacionalne stranke za Poljansko dolino. Le pogumno pa delo!

Radio Ljubljana

Nedelja, 4. junija: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). — 8.45: Verski govor (dr. Vilko Fajdiga). — 9.00: Tekmovanje godb na pihala (prenos iz Kranja). — 11.00: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 11.30: Musorgski-Ravel: Slike z razstave, simfonični ciklus slik. — 12.00: Pevsko društvo »Loški glas«. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Pevski in orkestralni koncert (Tone Petrovčič in radijski orkester). — 17.00: Prenos z velesejma in Akademski pevski kvintet. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Boka Kotorska za naše osvobodjenje (Djordje Subotić iz Beograda). — 19.50: Klavirski koncert Herte Seifertove. — 20.30: a. Miroslav Vilhar (1818—1871): »Jamska Ivanka«. Glasba spevoigre (repriza). Izvajali bodo solisti radijskega komornega zbora: Sokova, Polajnarjeva, Premelč, Jarc, Žagar, radijski komorni zbor in radijski orkester. Dirigent Šijanec; b. Koncert lahke glasbe (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za ples in zabavo (plošče).

Ponedeljek, 5. junija: 12.00: Harmoniko bo igral Ivan Magister. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Iz operet (plošče). — 14: Napovedi. — 18.00: Zdravstvena ura: O jetiki (dr. Fran Debevec). — 18.20: Messenger: Dva goloba, suite (plošče). — 18.40: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Naloge gasilstva v človeški družbi (Fran Mežek iz Ljubljane). — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Narodne in vesele pesmi s spremljevanjem harmonike (Janko Vekoslav, Svetozar Banovec, Avgust Stanko). — 21.00: »Buči, buči morje...« (koncert radijskega orkestra). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Pridržano za prenos z velesejma.

Torek, 6. junija: 11.00: Šolska ura: Junij doma in v naravi, dialog (vodil bo Miroslav Zor). — 12.00: Španski plesi, španske pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Koncert radijskega orkestra in Friderik Lupša. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Citraški trio »Vesna«. — 18.40: Protijetična borba. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Naše staro mestno pesništvo (Djuro Gavala iz Beograda). — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Dvořak: Rusalka, fantazija po operi (plošče). — 20.20: Ivan Pregelj: Ljubljanski študentje; igra iz stare Ljubljane v 5 dejanjih (izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: V oddih (radijski orkester).

Sreda, 7. junija: 12: Cvetke v glasbi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi.

Nekaj zanimivosti iz življenja Kitajcev

Kitajsko-japonska vojna ne prinaša koristi samo industriji za vojne potrebe, temveč tudi kitajskim ženam, ki jo temeljito izrabljajo za izboljšanje svojega položaja. Povsod tam, kjer primanjkuje moških, nastopajo ženske, in sicer v uradih, v tvornicah, pri prometu in tudi v policijski službi. V enem poklicu celo primanjkuje žensk, namreč v strežniškem, kjer bi jih radi mnogo več, kakor jih imajo.

Vso kitajsko vojsko preživlja baje samo ena pokrajina, to je Sečuan, kjer se prideluje ne samo dovolj riža, temveč tudi bombaževine za zimske obleke. Glavna jed kitajskega vojaka je še zmerom riž. Sečuanska pokrajina je ena izmed najrodovitnejših na svetu. Riž obrodi tam dvakrat ali celo tri-

— 13.20: Pilihov kvartet. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Mladinska ura: a. O modelih jačralnih in motornih letal (Stanko Snoj); b. Ročna dela (Miroslav Zor). — 18.40: Zemljarina in odpis davka zaradi elementarnih neugod (davčni upravitelj Stefan Voljč). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. Osebne impresije o pesniku Mirku Korolijf (Anton Dobronič). — 19.50: Uvod v prenos. — 20.00: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča (v I. odmoru glasbeno predavanje — Ukmar, v II. odmoru napovedi, poročila).

Četrtek, 8. junija: 8.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 9.00: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). — 9.15: Prenos prvega blagoslova procesije. — 9.30: Napovedi, poročila. — 9.45: Plošče. — 10.30: Orgelski koncert (profesor Pavel Rančigaj). — 11.30: Praznični koncert radijskega orkestra. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Ljubljanski godalni kvartet. — 14.00: Od bajke do bajke (plošče). — 17.00: Kmetijska ura: Pomen in ureditev kletarske zadruge (Pečovnik). — 17.30: Otroci pojo in kramljajo (nastop bo vodila Slavica Vencajzova). — 18.00: Vesel domač koncert (igral bo radijski orkester). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Sokolsko predavanje. — 19.50: Slovenski vokalni kvintet. — 20.30: Prenos z velesejma. — 21.15: Plošče: Brahms: IV. simfonija v e-molu. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Slovanski skladatelji (plošče).

Petek, 9. junija: 12.00: Iz naroda med narod (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: S pesmijo za slogo! Jugoslovenski koncert radijskega orkestra. — 14: Napovedi. 18.00: Ženska ura: Dvignil sem svoje oči k goram (Zora Orlova). — 18.20: Vesel drobiž (plošče). — 18.40: Protijetična borba. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Umetniški pregled (profesor Sreten Stojanović iz Beograda). — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Za kratek čas (plošče). — 20.30: Spevi iz Puccinijevih oper (sodelovali bodo Ksenija Vidaličeva, članica opere, Ado Darijan in radijski orkester; dirigent Šijanec). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 10. junija: 12.00: Vesela godba krajša čas... — 12.45 Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Vesela godba krajša čas... — 14.00: Napovedi. — 17.00: Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi (povest v nadaljevanjih); b) Striček Matiček kramlja in prepeva. — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Za delopust bo igral radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Osnove slovenske književnosti (dr. Pavel Breznik). — 19.50: Kalman: Fortissimo (plošče; venček operetnih napevov). — 20.00: Zunanja politika (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Slovenski humoristi IV.: Vesel večer z Damirjem Feiglom (rokopis pripravil Niko Kuret; izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec (radijski orkester).

krat na leto. Zato delajo v tej pokrajini tudi vse poizkuse za povzdigo kmetijstva.

Zmotna je trditev, da žive na Kitajskem samo Kitajci. Razen Kitajcev živi na Kitajskem še mnogo drugih narodov in plemen, in sicer največ v obmejnih pokrajinah. Samo v pokrajini Kvensiju prebiva 48 raznih plemen, katerih pripadniki pa se razlikujejo od Kitajcev tudi po zunanosti. Najsrečnejše med temi plemeni je »pleme pevcev«. To plemo živi v gosti z gozdovi zaraslih gorah in se odlikuje s tem, da so vsi ljudje glasovno izredno nadarjeni. Sicer se pa tudi pridno urijo v petju. Prepevajo zmerom, med delom, med zabavo, na svatbah in na pogrebih. Celoprepire in spore poravnava s petjem. Če se ne moreta v čem pogoditi, se postavita nasprotnika drug pred drugega in

začneta na vso moč prepevati. Zmaga tisti, ki poje bolj in z večjo vnemo. Ko se pa naveličata prepevati in preklinjati, začneta popivati in pijeta, dokler se ga tako nabereta, da obležita in zaspita. Ko se prebudita, sta spet prijatelja.

O narodnih manjšinah Kitajske ve zunanj svet malo. Najbrž zato ne, ker so to še neprosvetljena plemena. Narodnih manjšin je na Kitajskem več milijonov. Njihov skupni znak so veliki uhani in dolge igle v lasih. Uthane nosijo moški in ženske.

Vzgoja črne vrtnice je nemogoča

Ze dolgo izkušajo vrtnarji vzgojiti vrtnico s črnim cvetom. Včasih pride v svet kaka novica, da se je temu ali onemu že to posrečilo, izkaže pa se zmerom spet, da je bilo veselje prezgodno. O tem je voditelj gojišča vrtnic v Sangerhausenu dal odgovor, ki kaže, da je vzgajanje črne vrtnice precej brezupno delo.

»Kemične sestavine, ki cvetu vrtnice dajejo barve,« je dejal, »sploh ne morejo skupaj dati črne barve. Kemično je torej nemogoče vzgojiti črno vrtnico. Karkoli se je o tem pisalo, ni drugo, kakor prazna želja. Sicer se neka vrtnica imenuje črna vrtnica, ki pa je v resnici le temnordeča. Njeno ime pove samo to, da je najtemnejša izmed vseh vrtnic. Da je v osnovi rdeča, najbolj dokazuje dejstvo, da po mrzlih jesenskih rosah postane svetlejša, kakor postanejo svetlejša sploh vse rdeče vrtnice.«

Težavno je ugotoviti, koliko vrtnic je prav za prav na svetu. Vrtnarji poznajo trde, zelo trpežne, močno trnjeve rožne grme, ki so prišli v evropske cvetličnjake z vzhoda, dalje vrtnice plezalke z gorovja Himalaje in vrsto vrtnic iz Evrope in Amerike, divjih in oplemenitenih. So vrtnice, ki so si tako podobne, da jih le strokovnjak loči drugo od druge. Zato je v kraljestvu vrtnic taka pisanost.

Zanimivo je tudi to, da nobena vrsta vrtnic ni prišla iz dežel južno od ekvatorja. Vrtnica je doma samo na severni zemski polovici. Zakaj to, je še odprto vprašanje. Središče najbohotnejšega kraljestva vrtnic pa je v gorovju Himalaje. Najbrž je tu tudi tisto ognjišče, od koder je vrtnica sploh prišla in se potem tako zelo razmnožila. Tamošnje trdo podnebje z naglimi vremenskimi izpremembami je zlasti primerno za razvoj različnih vrst. Neko vrsto, ki je prav v najlepšem razvoju, nenadno lahko preseneti izprememba toplote in naravni razvoj celic je prekinjen in usmerjen drugam. Tako potem narava z vsemi činitelji vzgoji novo vrsto, ki se loči od vseh dosedanjih. Ta pa se v naslednjem rodu pod vplivom izpremenljivih naravnih pogojev spet nekoliko oddalji od vrste svojega semena in kmalu je tu kraljestvo vrtnic, ki daje gojiteljem vrtnic toliko veselja. Dognali so tudi, da so vrtnice na bregovih vzhodne Azije in Aljaske v Severni Ameriki v svojih vrstah zelo podobne, medtem ko se vrtnice na vzhodnih bregovih Amerike in na zahodu Evrope, med katerimi je razdalja sicer manjša, bolj ločijo med seboj. Tako raziskavanje vrtnic vodi k domnevi, da sta bili Azija in Amerika v davnih časih združeni v eno celino.

V Sibiriji sejejo žito z letali

Vrednost letala kot vozila je danes brez dvoma zelo velika. Zdaj lahko v dveh dneh preletiš progo, za katero si včasih potreboval prav toliko mesecev. V Kanadi dovažajo letala hrano v oddaljene vasi sredi snega in ledu in se vračajo s kožuho vino. Iz kalifornijskih mest prevažajo letala južno sadje, cvetje in zelenjavo na trge ameriškega vzhoda.

V Rusiji je dobilo letalo še posebno človekoljubno nalogo. Uporabljajo ga za setev razsežnega zemljišča v Sibiriji. Tako so leta 1933. Rusi posejali s pomočjo letal 138.000 hektarov zemlje. V eni sami uri lahko poseje letalo 20 ha orne zemlje — površino,

ki jo traktor niti v 10 urah ne zmore.

Tudi seme smrek in jelk sejejo s pomočjo letal. V januarju in februarju se dvignejo letala v zrak in trosijo semena na sneg. Žito in travnata semena sejejo pomladi kar v sneg. Ko se ta stopi, leže zrno v zemljo in vzkali. Kadar se pojavijo kobilice ali komarji, se dvignejo letala v zrak in trosijo strupeni plin nad pokrajino. Kadar grozi slana, jo preprečijo s tem, da letala trosijo meglo.

Zdaj, ko naša ozimina že nastavlja klasje, je v Sibiriji živahno: Letala opravljajo setev. Sproti, kakor se sneg taja proti severu, lega v zemljo žitno seme.

Vedeževalka zahteva del dobitka za dober svet

Na sodišču v Budimpešti so imeli te dni razpravo, ki je spominjala na srednjeveške čarovniške sodne obravnave, samo da se ni končala s sežigom žrtve. Razlika v času se je kazala tudi v tem, da ni bila čarovnica tista, ki so jo obtožili in ki so ji sodili, temveč da je nasprotno ta čarovnica tožila in zahtevala visoko odškodnino.

Mlada žena nekega budimpeštanskega pleskarja je šla nekega dne h gospe Hajdinakovi, ki je znana po vsem okolišju kot vedeževalka. Hajdinakova ji je prerokovala za nagrado dveh pengov najprej iz kavne gošče, potem iz kart in nazadnje iz roke. Dejala je, da jo čaka velika sreča in ji je nujno priporočala, naj kupi srečko, ki ji bo to srečo gotovo prinesla. Mlada žena je šla domov in rotila moža, naj kupi srečko. Mož pa v čarovniške spretnosti ne verjame in je prošnjo odbil. Žena ni več prosila, toda iz gospodinjskega denarja je prištedila sedem pengov in si kupila z njimi četrtinsko srečko madžarske razredne loterije.

Prišel je dan žrebanja in z njim je prišel čudež: srečka je zadela lepo vsoto 200.000 pengov. Takoj je prišla vedeževalka Hajdinakova k srečni dobitnici in zahtevala 10-odstotni delež dobitka, češ da je pleskarjeva žena po njenem nasvetu prišla do njega.

Nehvaležnost pa je plačilo sveta in mlada žena je izjavila, da ji ne da niti beliča. Nato je Hajdinakova stopila k odvetniku. Odvetnik zadeve ni hotel prevzeti. Hajdinakova pa ni popustila in je šla naravnost na sodišče. Sodnik je vprašal Hajdinakovo, ali je za svoje vedeževanje prejela plačilo, in ko je ta pritrdila, je tožbo zavrnil z utemeljitvijo, da je vedeževanje po zakonu prepovedano in da ji sodišče ne more nuditi nikake pomoči. Opozoril je tožiteljico le na to, da lahko pričakuje celo kazen za svoje prepovedano obrt.

S tem se je čarovniška razprava leta 1939 končala, toda končala se je le začasno, kajti Hajdinakova je vložila priziv. Človek se mora vprašati le to, zakaj ni kupila srečke sama, če je vedela, da bo zadela velik dobiček.

× Češki oficirji snujejo v tujini nove češke legije. Te dni je prispela v Krakov večja skupina bivših čeških oficirjev. Iz Krakova bodo preko Gdinje odpotovali v Pariz, kjer se snuje posebna češka legija. V tej skupini je bilo 70 oficirjev in 80 podoficirjev. Dve taki skupini sta že prispeli v Pariz. Veliko število bivših češkoslovaških oficirjev in podoficirjev je vstopilo v poljsko vojsko, kjer prav tako snujejo posebne češke odrede.

× Gandhi hoče spet gladovati. Stari vodja Indijcev Mahatma Gandhi, ki se je komaj nekoliko opomogel od svojega nedavnega prostovoljnega posta, s katerim je silil radžkotskega maharadžo, da bi dal svoji deželi svobodnejšo ustavo, grozi z novo gladovno stavko. Gandhi trdi, da je maharadža prelomil svojo obljubo. Če se angleškimi oblastvom ne bo posrečilo kmalu poravnati tega spora, bo začel Gandhi znova gladovati in gladoval bo do smrti. Začniti se je postil štiri dni in že takrat je bilo njegovo stanje zelo resno. Obenem je pa nastal tudi hud spor med Gandijem in vodjo indijskih mohamedancev Jinahom. Mohamedanci očitajo Gandiju, da misli še vedno samo na svoje vernike in da ni ničesar storil za mohamedansko prebivalstvo Radžkota, živeče še v slabših razmerah. Gandhi baje tudi ni izpolnil obljube, dane mohamedanskim rojakom. Vodja radžkotskih mohamedancev Jinah je izjavil, da bo začel gladovno stavko proti Gandiju, da ga opozori na to, da so v Radžkotu zatirani tudi mohamedanci.

× Načrtno gospodarstvo v Rumuniji. Rumunski vrhovni gospodarski svet je izdelal predloge za uvedbo načrtnega gospodarstva v Rumuniji. Predlog določa gospodarsko petletko. Zdaj ta načrt preučujejo v posameznih ministrstvih, nato pa bo predložen v končno odobritev ministrskemu svetu.

× Orožje za meso in slanino. Pariz je obiskal poljski minister za vojsko general Kasprzycki, da se pogovori s francoskimi državniki o dobavljanju orožja in municije Poljski. Težave pa obstoje glede vprašanja, kako naj Poljaki plačajo Franciji njeno orožje, kajti Poljska zaenkrat ne razpolaga z velikimi denarnimi vsotami, ki bi zadoščale za vojaške dobave. Zaradi tega je odpotoval v Pariz te dni tudi poljski minister za trgovino, ki ima nalogo urediti s Francijo vprašanje plačil vojnih potrebščin. Ker ne gre drugače, se bosta Poljska in Francija najbrž pogodili na ta način, da bo Francija dobavljala Poljakom orožje, Poljaki pa bodo te dobave plačevali v obliki mesa in slanine.

× Oživljanje srca z elektriko. Zastoj srca še ne pomeni, da je nastopila smrt. Znano je mnogo primerov, da se je posrečilo v sicer zdravem telesu zastalo srce spet obuditi k utripanju. V zadnjih letih se je znanost mnogo bavila s temi vprašanji in je skušala izraziti električni značaj delovanja srca v svoje namene. Nedavno je neki Nемец v Dresdenu izumil električno napravo za oživljanje srca. Naprava oddaja električne udarce, ki spodbujajo srce in ga podpirajo, da močnejše utriplje. Nova priprava je toliko pomembna, ker lahko postane pripomoček pri poskusih za oživljanje ponesrečencev.

× Mesečnica je ovirala ves promet. V severnoameriškem mestu Bostonu se je pred kratkim dogodil čuden primer mesečnosti. 13 letna Norma Kellerjeva iz okolice Bostona je ponoči vstala in pod vplivom mesečnosti samo v spalni srajci šla iz domače hiše. Napotila se je v 7 km oddaljeni Boston. Bila je mesečna noč in na cestah živahen promet. Vsi so se nenadne prikazni, ki je očitno v neki omotičnosti hodila po ulicah, naravnost bali. Deklica je iskala najprometnejše ulice in je večkrat prečkala cesto na križiščih, po katerih so drvela vozila vseh vrst v strnjeni reki. Nihče pa se ni upal približati mlademu dekletu, ki je hodilo vse vprek, kakor da za njo ni bilo številnih vozil. Slednjič se je neki prometnik opogumil in je šel k njej. Ko jo je zbudil, je dekle zajekalo in policija jo je vso zbegano odvedla na dom.

VREMENSKA

Letoviščar: »Pri vas pa imate res samo dež.«

Domačin: »Ne, pozimi imamo tudi sneg.«

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

30

ROMAN

Ni bilo še minulo pol ure od prihoda vlaka, ko se je zbralo pred postajo toliko ljudi, da jih je bil ves trg poln. Obupan obraz pri obupanem obrazu. V naglici so bili zbrali najpotrebnejše stvari in pohiteli na postajo, da zbeže s prvim vlakom pred nevarnostjo. In ko so prišli na postajo, so zvedeli, da na odhod še misliti ni. Vsega je manjkalo, strojev in vagonov. Na nekem stranskem tiru je bilo nekaj praznih živinskih vagonov. Ljudje so vdrli na peron in brez vozniških listkov zasedli slednji prostorček.

Nič bolje ni bilo zunaj. Ko so ljudje videli, da z železnico ne bodo mogli pobegniti, so se morali odločiti da gredo peš ali pa na vozovih. Ceste, ki so vodile iz mesta proti severu in vzhodu, so se napolnile z njimi. Od daleč je bilo videti, kakor bi bile velike črne kače požirale ceste. In te kače so šle dalje in dalje kakor daleč je seglo oko. Vozovi in begunci, ki so šli peš; isti prizor kakor v mestu, kjer se je našim znanec pridružil Mitja, samo še v nešteto krat večji meri. Tu so ljudje vedeli, da jim gre za življenje. Videli so, da morajo bežati, če se hočejo umakniti maščevanju rdečih zaradi vlaka, ki so ga pognali v zrak. In to maščevanje bi bilo kruto in krvavo...

Po mestu si videl prizore, ki so pričali o obupu, ki se je polastil množic.

Vse je izgubilo glavo. Prvi so izginili uradniki, ki so se najbolj bali maščevanja, ker so bili vse prej kakor priljubljeni. Potem se je kar naenkrat zbrala drhal sumljivcev, ki so se dotlej skrivali, in jela pleniti po mestu. Stanovanje za stanovanjem, hiša za hišo je postala njih plen. Odnegli so vse, kar je bilo količkaj vredno.

In množica se je valila iz ulice v ulico. Če ji je prišel v roke človek, ki ni bil priljubljen, če so srečali uradnika, ki ni bil o pravem času pobegnil, je bilo po njem. Drhal ni poznala usmiljenja.

Pred postajo so se ljudje med seboj iskali. Čuti je bilo pretresljive klince mater, ki so v gneči izgubile svoje otroke, mož, ki so izgubili svoje žene. S težavo so nekatere zadržali, da niso zbežali nazaj v mesto. Vsi so vedeli, kaj jih tam čaka. Gorje moškemu, ki se je prikazal, gorje ženski, ki je padla tolpi v roke.

Kmalu so bili vsi begunci oboroženi do zob. Vse vrste orožja si videl pri njih. Vlomili so bili v veliko skladišče orožja blizu postaje. Tam je bilo vsega dovolj, od strojnica pa do revolverjev. Po dolgotrajnem iskanju so odkrili tudi strelivo in se z njim založili.

Potem se je trg počasi izpraznil. Črne kače na cestah so lezle v daljavo...

Tudi potniki v vlaku so imeli dovolj orožja. Na tenderju za lokomotivo so stale štiri strojnice in v vsakem vagonu sta bili po dve. Begunci so bili pripravljeni, da se branijo pred vsakomer, ki bi jih hotel pregnati z vlaka.

Potem je lokomotiva presunljivo zažvižgala. Tisoče grl je zakričalo, stotine obrazov se je prikazalo pri oknih, da še enkrat, morda poslednjič vidijo svoje mesto, kjer so zdaj gospodarile tolpe razbojnikov.

Naši znanci so bili toliko oprezni, da so ostali v vagonu. Kdor bi bil šel le za trenutek ven, ne bi bil več dobil prostora. Ljudje so se stekli za vsak kotiček.

Lokomotiva je komaj zmagovala težko breme, ki so ji ga naložili. Več ko trideset vagonov je morala vleči. Sprva se je le počasi premikala naprej, zakaj proga je šla v breg. Šele ko so prišli na ravnino, je šlo hitreje.

Branko se je bil nekako vživel v novi položaj. Presenečenja, ki jih je doživljal dan za dnem, upi, ki so se razblinjali v nič in pustili sama razočaranja, vse to ga je tako utrdilo, da je otopel za udarce usode. Samo sebi je

še verjel, na srečo in slučajje ni več računal. Prevečkrat ga je že prevaralo.

Vedel je, da preostaja zdaj le še to, kar je namignil cigan. Pot skozi Sibirijo. Priti tja je bila njegova naloga.

Ali mu bo uspelo ali ne? Če upor še ni zavzel vse Rusije, morda. Samo to upanje mu je še ostalo in vendar je bil skoraj prepričan, da je prazno. Poznal je razmere v Rusiji in prikrito nezadovoljstvo, ki je zdaj udarilo na dan kakor hudournik po nevihti. Prav malo je bilo verjetno, da bi bili drugi kraji mirni. Naglica, ki je z njo upor zavzel Voznesensk, mu je to dovolj jasno povedala.

Janeza so obhajale podobne misli. Skriva je opazoval Branka. Nič se ni izpremenil, le toliko, da mu je rahla bledeca pokrila obraz. Občudoval ga je. In potem je njegov pogled zletel k Nadji. Stiskala se je v kot in molčala.

»Kaj zdaj, Nadja?« jo je vprašal, ko se je nenadoma obrnila k njemu s povprašujočim pogledom.

Malce se je nasmehnila.

»Ne vem. Kaj praviš, poročnik?« se je obrnila k Branku.

Tikal ga je in on tega niti opazil ni. Samo po sebi razumljivo se mu je zdelo. Težki trenutki, ki so jim morali kljubovati, so jih združili kakor majhno družino. Bila jim je kakor sestra in vsi trije so bili drug druge-mu bratje. Tudi Mitja.

»Kaj moremo?« je rekel. V vlaku smo in ne moremo iz njega, tudi če bi hoteli. Videli bomo. Ne bojim se.

»Tako je prav. Tudi jaz ne,« je rekla in njen obraz je pričal, da govori resnico.

Hvaležen ji je bil za te besede. Nove vere so mu vlile in novih moči.

Stirinajstopoglavje

DOMA

Poldne je zvonilo v trški cerkvi, ko je ustavil pred notarjevo hišo avto, ki se je z njim pripeljala Zora s svojim sinčkom.

Mati jo je opazila skozi kuhinjsko okno. Pohitela je ven in jo objela. Potem je vzela Marka v naročje.

»Tako je bled...«

»Bolan je bil revček,« je rekla Zora. »Prav nevarno. Zato sem ga pripeljala sem. Zdravnik je rekel, da bi mu koristila izprememba zraka,« je pristavila.

To je bila majhna laž, a odločila se je za njo, da je ne bi mati preveč izpraševala. Ni ji hotela odkrivati vsega, kar jo je težilo. Toda mati je takoj opazila, da ni več tista, kar je bila nekoč.

»Tudi ti se mi ne vidiš zdrava...« je rekla skrbno. »Kaj ti je?«

»Nič,« je odvrnila. »Samo utrujena sem. Za otroka sem se tako bala. Vse noči sem bedela ob njegovi postelji.«

Pobožala ga je. Malček se je ljubeče stisnil k njej.

Potem je hotela obrniti pogovor na drugo plat.

»Kje je oče?«

»Vsak trenutek mora priti iz urada. Poldne je že. Vesel bo, ko vaju vidi. Pojdimo no v hišo.«

Zora je poslala šoferja v trg, da spravi tam avto v garažo. Potem je šla za materjo v kuhinjo.

»Še zmeraj sama kuhaš?« jo je vprašala.

»Še zmeraj. Za dva res ni vredno plačevati kuharice. Saj ni tako hudo. Samo zdaj v tej vročini...«

In začela ji je govoriti o svojih težavah. Zora se je bolešno smehljala. Če bi primerjala svoje križe z njenimi...

Potem je vprašala po Veri.

»Čakaj,« ji je rekla mati. »Tamle na omari je njeno pismo. Včeraj mi je pisala. Preberi ga. Tudi tebe nekaj omenja.«

Zora je vzela pismo in ga naglo preletela. Vera je pisala takole:

Draga tetka!

Povedati vam moram, da se prhodnji četrtek poročim z Vinkom. Srečna sem, da še nikdar tako. Dobro službo ima v Ljubljani, da bova lahko živela brez skrbi kakor dve ptičici. Če bom le utegnila, pridem v nekaj dneh na obisk, če ne, mi pa morate obljubiti, da pridete na poroko in tudi stric.

Zora mi nič ne piše. Ne vem kaj je z njo. Skrbi me. Rada bi z njo govorila, pa ne vem, kje. Če pride kaj domov, mi pišite. Na Kregarjev dom ne bi rada šla zaradi njega...

In tako je bilo vse pismo. Ko ga je Zora prebrala, se je skoraj oddahnila. Dolgo je iskala človeka, ki bi se mu lahko izpovedala. Čeprav ji je bila zdravnikova tolažba dragocena, ji je bila vendar premalo. Prevelika je bila razlika med njima, preveč tuja sta si bila. In nenadoma jo je obšla nepremagljiva želja, da poišče Vero in se z njo pogovori. Dobro ji je Vera, več kakor prijateljica, več kakor samo sestrična.

Več tudi kakor mati, si je rekla.

»Kaj počne tvoj mož?«

Materine besede so jo prebudile.

»Saj je malo doma,« je trpko odvrnila. »Ves dan je v Ljubljani in se peha za denarjem. Na domače skoraj ne misli.«

»Zora!«

Obrnila se je k materi.

»Zora, ti nisi srečna. Povej, kaj te boli?«

»Nič, mati,« je tiho odvrnila. Da bi se umaknila njenim izprašujočim pogledom, se je ozrla proti oknu. In tam je zagledala očeta, ki je pravkar stopil skozi vrtna vrata. Zadovoljen je bil videti in srečen. Zbolelo jo je. Vse je srečno, le ona ne, le njo tepe usoda. In zakaj? Ker je ljubila, preveč ljubila.

»Poglej, oče gre.«

Stopila je k vratom in mu pohitela naproti. Od presenečenja je debelo pogledal.

»Ti tu, Zora? In niti pisala nisi nič. Ali si malega pripeljala s seboj?«

»Seveda,« je rekla. »V kuhinji je pri materi.«

Kar odrinil jo je in stopil v kuhinjo. Obraz se mu je veselo raztegnil.

»Glej, glej, kakšen korenjak je! In šele dve leti bo imel. Zdaj ti prav zamerim, da ga nisi že prej nikoli pripeljala.«

Sklonil se je in ga dvignil k sebi. Malček je bil ves preplašen in skoraj pa jok mu je šlo. Dolga pot, ki je ni bil vajen, po šele prestani boleznii, ga je utrudila. In same tuje obraze je videl okoli sebe.

Mati je pozabila na kosilo. Neprestano se je ukvarjala z vnučkom. Kar ločiti se ni mogla od njega.

»Mama!« Malček je zagledal Zoro na pragu. Izvil se je notar in pohitel k njej. Oklenil se je je okoli kolen.

Vzela ga je v naročje in ga obsula s poljubi.

Notarka se je med tem spomnila kosila. Pol ure nato so sedli za mizo.

Po kosilu je Zora poklicala šoferja in mu naročila, naj odda na pošti brzojavko, ki jo je bila napisala. V njej je obvestila Vero, da je doma in da jo čaka.

Popoldne niso šli nikamor. Marko je spal. Zora pa je skoraj ves čas prebila na vrtu. Proti večeru se je vrnil šofer z Verinim odgovorom. Sestrična ji je javila, da pride zadnjim večernim vlakom. Ob devetih.

Zori se je zjasnil obraz. Ni mislila, da bo Vera tako hitro prišla. Le še nekaj ur...

O pol devetih je sedla v avto in se odpeljala na postajo.

★

Ko je Vera zagledala Zoro, ki ji je samo nemo stisnila roko, se je skoraj prestrašila:

»Zora, kaj ti je?«

»Pekel je, Vera,« ji je rekla kar naravnost. »Danes kolnem trenutek, ko sem pristala, da postanem njegova žena. In pri tem še ne vem, ali...«

Odmahnila je z roko.

»Pustiva zdaj. Doma ti vse povem.«

(Dalje prihodnjič)

Ženski vestnik

Nasveti za likanje

K likanju spada težko železo, ki je treba skrbno ravnati z njim, da ostane njegova likalna ploščina čista in gladka.

Pri likanju obleke se je držati nastopnega vrstnega reda: Najprej zlikaš ovrtnik, potem rokave in nazadnje ostali del obleke. Gube je treba likati najprej z leve strani, potem z desne. Tepine volnene stvari je treba zlikati samo na levo stran, da se izogneš svetilkajočim se mestom. Na blago je položiti vlažno belo cunjjo iz platna, likati pa moraš zmerom previdno.

Cipke je treba zlikati z obeh strani. Posebno pazljivo velja posvetiti koncem in oglom.

Za kuhinjo

Sladki krompirjevi žganci iz bele moke. V loncu kuhaj olupljen in na kocke narezan krompir. Ko je napol kuhan, stresi nanj tretjino toliko bele moke, kolikor je krompirja. Pokrito kuhaj dalje dvajset minut. Nato odstavi in dobro zmešaj (če je preveč vode, jo ocedi kakor pri navadnih ajdovih žgancih), nadrobni na kühalnici z vilicami drobne žgančke, zabeli z razbeljenim sirovim maslom, potresi s sladkorjem v prahu in daj hitro na mizo. Zraven lahko daš solato ali slično.

Čajno pecivo na drug način. Umesi v testo pol kile moke, dve jajci, štiri žlice mrzlega mleka, 10 dek sirovega masla, 20 dek sladkorja v prahu, od polovice limone naribane lupinice in sok in zavitek pecilnega praška. Umešeno testo naj na hladnem počiva pol ure. Nato testo razvaljaj in oblikuj ali izreži poljubne oblike. Zloži na pomazano pekačo, pomazi z raztepenim beljakom in speči.

Kozliček ali jagnje z grahamom. Tri četrtinke kile kozlička ali jagnjetine zreži na drobne kosce in popari, da izgubi duh po mesu. Ko se malo shladi, meso dobro ocedi. V kozi razbela mast in prepraži eno drobno zrezano čebulo. Na čebulo stresi meso in ga praži, da se lepo rjavo zapeče. Nato osoli, prideni kilo oluščene graha, primerno zalij in pokrito duši. V lončku pa raztepi četrt litra kisle smetane in tri žličke moke. Ko se je meso dušilo pol ure, mešaje zlij smetano k mesu, po potrebi še malo zalij, dodaj žličico sesekljanega zelenega peteršilja, in ko vse skupaj vre, še četrt ure, je jed gotova. Daš z mladim pečenim krompirčkom na mizo.

Zdrobova torta s pomarančno kremo. Mešaj, da se zgosti, 20 dek sladkorja v prahu, štiri rumenjake in sok in naribano lupinico od pol limone. Nato primešaj 10 dek pšeničnega zdroba, 10 dek zmletih orehov in sneg štirih beljakov. Posodo za torto dobro pomazi s sirovim maslom, noter stresi pripravljeno zdrobo, razravnaj in speči. **Pomarančna krema:** Tri rumenjake in eno deko moke zmešaj v nekaj žlicah mleka, da ne bo moka v kepcah. V lonec vlij pol litra mleka in raztopi 10 dek kockastega sladkorja. Kocke pa prej obribaj na eni pomaranči, dodaj še sok ene pomaranče in zmešano moko. Vse skupaj dobro razlepi, postavi lonec v krop ter mešaj toliko časa, da se krema zgosti. Gosto kremo postavi na hladno. Ko je torta pečena in se je shladila, jo prereži, nadevaj s kremo, po vrhu jo pa potresi s sladkorjem v prahu.

Prepečenec. Dve jajci in 12 dek sladkorja v prahu mešaj pol ure, da se speni, potem dodaj 16 dek moke, osem dek zmletih orehov, malo cimeta, stolčenih žbic, dišave, eno rebro naribane čokolade in žličko pecilnega praška. Pekačo namaži s sirovim maslom, jo pošuj z moko in stresi vanjo testo, razravnaj in lepo zlatorumeno speči. Pečeno in hladno razreži na tenke kose, ki jih na štedilniku na mrežici speči. Posebno priporočljivo za bolnike in otroke.

Makaroni na laški način. Pol kile makaronov nalomi in operi v vreli vodi. Nato jih deni v slan krop kuhat. Vro naj 20 minut. Kuhane ocedi na rešetku, polij z mrzlo vodo

Dobro milo - lepo perilo

To vedno znova zatrjujejo vse gospodinje, ki perejo s Schichtovim terpentinovim milom. Kajti to čisto in izdatno milo odpravi s svojo bujno peno brez truda in prizanesljivo vso nesnago iz tkiva. Perilo postane čudovito čisto in bleščeče belo.

SCHICHTOVO

TERPENTINOVO MILO

in dobro ocedi. V kozi razbela 10 dek sirovega masla ali masti, na maslo stresi makarone, premešaj in jih polij s polivko paradiznikov. Polivko pripravi tako-le: štiri debele paradiznike razpolovi, deni jih v kozo in jim prideni žličico sirovega masla ali masti in žličico sesekljanega čebule. Ko se nekoliko popražijo, prilij četrt litra krapa ter naj vro še četrt ure. Nato jih pretlači skozi sito in jih primešaj k makaronom. Makarone potresi z naribanim sirom, pokrij postavi h kraju štedilnika in jih pusti stati pet minut. Makarone lahko pripraviš tudi s paradiznikovo mezgo ali s presnimi gobami v času, ko ni presnih paradiznikov. Daš kot samostojno jed na mizo. Lahko pa daš zraven še solato.

Dušene kolerabice z grahamom. Olupi štiri kolerabice in jih na tenke rezance zreži. V kozi segrej žličico sirovega masla, na maslo stresi kolerabice, prilij žličico ali dve vode, dodaj pol kocke sladkorja in jih pokrite duši četrt ure. Napravi svetlo prežganje iz malo masti ali sirovega masla in žlice moke. Prežganje zalij z vodo, dodaj dušene kolerabice in četrt kile oluščene graha. Vse skupaj primerno zalij, osoli, malo popopraj in naj počasi vre, da se tudi grah skuha. Če imaš, dodaj žličico ali dve kisle smetane in žličico sesekljanega zelenega peteršilja. Daš kot prikuho ali samostojno jed na mizo.

Praktični nasveti

Kadar hočeš peči pečenice, jih najprej v kropu prevzi, nato obriši in položi na razbeljeno mast. Tako bodo bolj sočne, a vendar prav tako lepo zapečen.

Če so rumenjaki bledi, je kljub temu testo lepo rumeno, ako jim primešaj nekoliko soli in počakaš nekaj minut. Čudila se boš, kako sol jajca porumeni, da so rumenjaki žolto rumeni in dajo testu pravo barvo.

Ker se v poletnem času mleko rado sesiri, tedaj tako mleko precedimo skozi krpo. Siro pustimo, da se dobro ocedi in ga potem zmešamo s smetano, malo posolimo, dodamo drobnjaka in je dober namazek za kruh.

Sirotko pa uporabimo za umivanje prepleškane oprave. Čisto krpo pomoči v sirotko in zdrgni umazana mesta. Posebno mušji piki se s sirotko lepo dačo umiti. Nato opravo zbrišemo še s suho krpo in se bo svetila kakor na novo pleskana. Tudi linolej, ki je izgubil svoj blesk, umij s sirotko, zdrgni s suhimi krpami, pa se bo spet svetil.

Madeže od črnila namažemo z limono in potem dobro izperemo dotično blago. Paziti moramo le, če blago ne pušča barve, ker bo madež sicer izginil, a z njim tudi barva. Zato moramo tak madež zelo previdno čistiti. — Madeže od črnila na lesu pa odstranimo, če jih polijemo z razredčeno solno kislino. Kislino moramo vedno viliti v vodo, a nikdar ne narobe! Potem madež še z nožem ostrgamo in z lugom izmijemo. S kislino moramo zelo previdno ravnati, da nam ne razje rok ali obleke.

Madeže od oljnatih barv spravimo iz volnene obleke s terpentinovim cvetom, in sicer podložimo pod madež krpo, na madež vlijemo malo terpentina in z drugo krpo zbrišemo. To ponovimo večkrat, da madež izgine. Krpo moramo seveda vedno premikati ali menjati. Če je madež že zastarek, ga poskusimo odpraviti z etrom, ki ga dobiš v drogeriji.

Baržunaste obleke, ki se že svetijo, spet osvežimo, če jih s razpolovljeno čebulo drgnemo proti dlaki. Pralni baržun pa najlepše zlikaš, če ga opereš, čisto posušiš in potem suho oblek, narobe zlikaš.

Kadar si pri delu, ne imej na rokah prstana. Prvič se prstan pri delu zdrgne, opraska in grabi. Naredijo se tudi žulji na prstu. Zgodilo se je že, ko je imela gospodinja na roki prstan in hitela v kuhinjo, da se je zataknila s prstanom v neprevidnosti roko hitro potegnila, da ji je natrgalo prstanec. Tudi druge slične nesreče, so se že prigodile zaradi prstana pri delu. Če gre prstan težavno s prstanca, tedaj namili prst z milom, in z lahkoto ga boš snela. Zlat prstan pa tudi izgubi lepi svetli blesk, posebno v lugu in milnici. Celo navadna voda mu škoduje.

Za smeh in kratek čas

PROFESORSKA

Profesor: »Nekdo mi je ukradel listino iz žepa.«

Zena: »Ali nisi prav nič čutil roke v žepu?«

Profesor: »Sem, pa sem mislil, da je moja.«

VERJETNO

A: »Povej mi po pravici, koliko kozarcev vina popiješ vsak dan.«

B: »Deset do dvanajst.«

A: »Jaz ne bi mogel popiti niti toliko vode!«

B: »To ti rad verjamem! Saj bi tudi jaz ne morel spiti toliko vode...«

ZAMENJALA JE

Na ulici joka otročič. Neka gospa ga vidi in ga vpraša: »Zakaj pa jokaš. Če boš lepo pridna punčka, pa dobiš čokolado!«

»Ne morem biti pridna punčka...« se odreže otrok.

»Zakaj ne?« se začudi gospa.

»Ker sem fantek...«

PREPIR MED MOLČEČIMI

O Skotih je znano, da so zelo varčen narod. Celo jezika ne rabijo brez potrebe. Govore samo takrat, kadar res morajo.

Nekoč so šli trije Škotji na božjo pot. Dolgo niso spregovorili besede. Pa se je zgodil čudež in eden je odprl usta: »To je pa bukev.«

Ostala dva sta molčala in so spet šli naprej molče. Hodili so dolgo in dolgo in proti večeru se je spet zgodilo nekaj nenavadnega: drugi je odprl usta in rekel: »Jaz pa mislim, da je bila smreka.«

Spet je nastopil molk in so korakali naprej do noči. Prenočili so v neki gostilni. Po polnoči pa je nastal v sobi nek šum. Tretji, ki še ni nič izpregovoril, je vstal in začel zbirati svoje reči za odhod.

Ostala dva sta se zbudila in zavpila nad njim: »Kaj na ti je?«

Ta pa je odgovoril: »Pojdem kam drugam spat. Teh večnih preprirov ne prenesem.«

V ŠOLI

Najmlajši imajo bralno vajo. Špelca ne pazi. Igra se pod klopjo.

Učiteljica: »Špelca, nadaljuj.«

Špelca vstane, vzame knjigo, pa ne ve, kje bi nadaljevala.

Učiteljica: »Ker ne veš, kje smo, moraš za kazen deset minut stati!«

Špelca: »Saj vem, kje smo!«

Učiteljica: »Kje pa?«

Špelca: »V šoli!«

ŽELEZNA VOLJA

A: »Občudujem te, da si se mogel odvaditi kajenja. Ti moraš imeti železno voljo.«

B: »Jaz ne, pač pa moja žena...«

MED ZALJUBLJENCI

Neža: »Kako je to, da ne govoriš več s svojim fantom? Zakaj sta se pa sprla?«

Špela: »Prepirala sva se, kdo koga bolj ljubi.«

DEBEL PEVEC

Lablache, slavni basist pred sto leti, je bil silno debel. Ko je na Dunaju najel izvoščka, da bi ga peljal domov, je izvošček vprašal: »Ali naj vas vsega naenkrat peljem?«

ZLATA RIBICA IN VODA

Gospodinja: »Križ božji, Neža, kaj vam nisem naročila naliti zlati ribici nove vode?«

Neža: »Da, gospa, toda ribica še stare ni popila.«

LAČNA JE ŠE ZMEROM

Ravnateljova žena je vsak dan darovala juho za neko siromašno bolno deklico. Po juho je hodil dekličin bratec.

Ko je nekega dne spet prišel po juho, je rekla gospa: »Ti še vedno hodiš po jed za svojo bolno sestrico, a ta je vendar že zdrava, saj se m'jo videla hoditi po dvorišču.«

Bratec: »Da, zdrava je že, toda lačna je še vedno.«

Mali oglasi

MLATILNICO

in bencinski motor ugodno proda Anton Vindiš. Breg. Ptuj 167

POSOJILA NA VKNJIŽBO,

poroke, dolgoročna hipotekarna na hiše v sreskih mestih po 6% kakor tudi na kmečka posestva na 5 do 10 ali tudi na 20 let odplačevanja nabavlja Central, Zagreb, Bregovita 7.

ČEVLJE

ostanke raznih fazon, poceni prodaja Stermecki, Celje.

Pred leti je izšla v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani prof. dr. Ferda Kerna knjiga

PRVA POMOČ PONESREČENIM ŽIVALIM

in nekatera druga navodila lastnikom domačih živali. — Knjiga ima 96 slik in 128 strani. Pisatelj knjige je bivši profesor za živinozdravstvo na višjem gospodarskem učiteljskišću v Križevcih. Knjiga je izšla tudi v srbohrvaščini in sicer v cirilici in latinici in sta že davno obe izdaji razprodani. — V knjigi razpravlja pisatelj o sestavi živalskega telesa, zdravih, obkladkih, masiranju, o ranah, obvezah, puščanju krvi, poškodbah živali, opeklini, zlomu kosti, koliki, napenjanju, sončarici, zadušitvi, zastrupitvi, razkuževanju itd., torej o stvarih, ki jih mora poznati vsak kmečki gospodar. — Knjiga služi res kot izvrsten svetovalec lastnikom domačih živali, ako se te ponesrečijo ali jih napade kaka bolezen. Naj bi bila ta knjiga res v vsaki kmečki hiši kot učna knjiga starim in mladim živinorejcem! — Cena broširane knjige je izdatno znižana na 23 din (poština 1.50 din). Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3 in v Mariboru, Aleksandrova cesta 13. 150

NAGROBNE

SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite, dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kunovarju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

NOV REDILEN PRAŠEK

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zado- stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pisem.

MOŠTOVA ESENCA MOSTIN

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—.

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor — Gosposka ulica 34.

Po Sloveniji gre glas:
»Domovina« je za nas

LJUBLJANSKI VELESEJEM

od 3. do 12. junija 1939

(45. RAZSTAVNA PRIREDITEV)

600 razstavljalcev iz 12 držav. Najrazno- vrstnejše blago. — Posebne razstave:

POHISTVO
AVTOMOBILI
NARODNE VEZENINE

Polovična voznina na železnici. Pri postajni blagajni kupite rumeno železniško izkaznico za 2 din. — Žrebanje vstopnic za do- bitke v vrednosti okrog 100.000 din.

VIOLINE 1REB. HARTUMBERG od: DIN. 65-
OD: DIN. 59-
GITARE od: DIN. 128-
BREZPLAČEN POUK V IGRANJU.
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG*
MEINEL-HEROLD 22 MARIBOR 104

PRI TVRDKI

»Proteza« Verovšek & Ko.

Ljubljana, Krekov trg 10

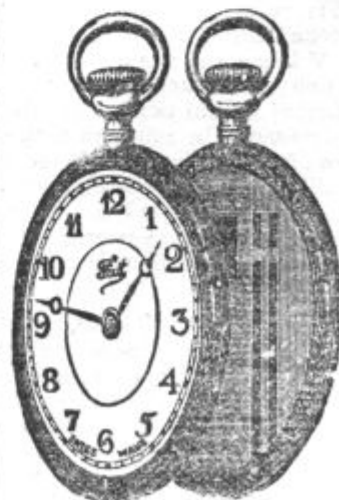

dobite najcenejše in najboljše vsakovrstne ortopedične in bandažijske izdelke kot: umetne roke, umetne noge, ortopedične steznike, oporne aparate, ravno držalce, vložke za ploske noge, kilne in trebušne pasove, otroške popkove bandaže iz gume, popkove bandaže za odrasle, suspenzorje, gumijaste nogavice, gumijaste varovalke za ko- lena in členke, povoje, vato, gaze, vsako- vrstne terapevtske pripomočke in higijenske potrebščine.

Lastne delavnice. Specialni oddelek za bru- šenje in niklanje kirurških instrumentov. Za dame damska postrežba.

NOVOST!

SAMO
DIN 49.50

Št. 62.300 Anker-ura pravi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov s pismeno garancijo

Din 49.50

Štev. 62.301 ista s osvetljenimi kazalci in številnic

(Radium)

Din 59.50

Zahtevac cenik, ki vam ga pošlje za- stonj in poštne prosto

H. Suttner

Ljubljana 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švic.

VSAKI OSEBI — DRUŽINI

nudi stalen zaslužek »Mara« Maribor. — Orožnova 6. Celje, Slomškov trg 1. Ple- tilnica — razpošiljalnica 71